1853. DERTIGSTE JAARGANG. N°. 103.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaturdag.** De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 1.60, buiten Assen franco per post *f* 1,75.

ZATURDAG 24 DECEMBER.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve 35 cent zegelregt.

Bij deze Courant wordt een BIJBLAD gratis uitgegeven.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de Provincie Drenthe, overwegende, dat weldra met de daarstelling van de telegraaflijn door dit gewest zal worden aangevangen;

Acht het niet ongepast, de belanghebbenden door dezen indachtig te maken op de bepalingen van de hierna opgenomene artikelen 3, 4, 5 en 12 van de wet van 7 Maart 1852 (Staatsblad no. 48.)

Art. 3.

Wanneer tot het ontwerpen van eene telegrafische verbinding, gravingen, opmetingen of het stellen van teekenen op iemands grond noodig worden geacht, moeten de bruikers dier gronden dit gedogen, mits hun daarvan tweemaal vierentwintig uren te voren door het hoofd van het Gemeente-Bestuur schriftelijk zij kennis gegeven.

Art. 4.

De eigenaars van gronden, waarover of waardoor een electro-magnetische telegraaf wordt gebragt, zonder dat daartoe onteigening wordt vereischt, zijn gehouden het plaatsen der noodige palen, het leiden der draden, zoo boven als onder den grond, alsmede hetgeen voor de instandhouding van den telegraaf vereischt wordt, te dulden.

Voor den ambtenaar van den telegraaf is zijn zamenstel en wat daartoe behoort, schoon in of op bijzonderen eigendom geplaatst, ten allen tijde toegankelijk.

Art. 5.

De schade, welke uit de toepassing der bepalingen van de twee voorafgaande artikelen mogt voortvloeijen, wordt door den Kantonregter begroot, en door den Staat vergoed. Deze verhaalt die kosten op hen, ten wier name het werk wordt ontworpen of uitgevoerd,

Art. 12.

Art. 257 van het straf-wetboek is toepasselijk op moedwillige beschadiging en verstoring van telegrafische toestellen.

ASSEN, 15 December 1853.

De Commissaris des Konings voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.

Reglement op de Verveeningen

Vervolg van no. 101.

Art. 26. Tot het nemen van eenig besluit wordt de volstrekte meerderheid der uitgebragte stemmen gevorderd, behoudens het bepaalde bij art. 9 van dit reglement.

Art. 27. Bij de keuze van personen moet de stemming bij beslotene ongeteekende briefjes geschieden; over alle andere zaken zal de stemming mondeling plaats hebben.

Art. 28. Wanneer, bij eene keuze van personen, niemand bij de eerste stemming de volstrekte meerderheid heeft verkregen, wordt tot eene tweede vrije stemming overgegaan. Is ook bij deze geene volstrekte meerderheid verkregen, dan wordt de stemming bepaald tot de twee personen, die bij de tweede stemming de meeste stemmen hebben verkregen, of, zijn de meeste stemmen tusschen meer personen verdeeld, tot allen, die aldus de meeste stemmen hebben erlangd. Ook hierdoor geene meerderheid van stemmen verkregen zijnde, heeft er eene vierde stemming plaats over de twee personen, die bij de derde stemming de meeste stemmen hebben erlangd. Indien bij de derde of vierde stemming de stemmen staken, beslist het lot.

Art. 29. De inrigting van het stembureau en de tijd, binnen welken een benoemde zich over het aannemen zijner benoeming zal hebben te verklaren, worden bij de afzonderlijke reglementen bepaald.

Art. 30. Bij de bijzondere reglementen wordt alles geregeld, wat de bijeenroeping van- en het beleid en de orde in de vergadering, zoo van het bestuur als van de stembevoegden, betreeft.

Art. 31. Aan het Bestuur van elk veenschap is opgedragen de bevordering der belangen van het veenschap, het beheer van- en toezigt op deszelfs werken, de zorg voor de nakoming der bepallingen van de concessie en reglementen voor de vervulling van alle de verpligtingen, welke op het geheel of de onderdeelen rusten, en in het bijzonder voor de vaarwaters, stouwen, sluizen, waterlossingen, grond- en andere duikers, wegen, bruggen, voetpaden, vonders enz., voor zoover de zorg voor die werken en belangen niet aan anderen behoort.

Art. 32. Tot het aangaan eener dading, het berusten in- of het voeren van een regtsgeding, het sluiten eener geldleening en het vervreemden of bezwaren van onroerend goed, voor of door het veenschap, is de magtiging van Gedeputeerde Staten noodige

Art. 33. Het bestuur van elk veenschap is bevoegd, zoodanige bevelen te geven en te doen uitvoeren, als in het algemeene belang daarvan mogten gevorderd worden. De bepalingen, hier bij in acht te nemen, en de straffen, door de weigerende of nalatige veengenooten te beloopen, worden bij de bijzondere reglementen vastgesteld.

Art. 34. Het bestuur van elk veenschap maakt jaarlijks eene begrooting der behoeften en inkomsten, twee maanden vóór het dienstjaar, waarvoor zij moet dienen, en een ontwerp van den te heffen omslag.

Art. 35. De begrooting wordt, zoodra zij is opgemaakt, gedurende acht dagen op eene daarvoor geschikte plaats voor de belanghebbenden ter lezing nedergelegd, nadat vooraf daarvan bekendmaking is geschied. Zij wordt, ten minste eene maand vóór den aanvang van het jaar, waarvoor zij moet dienen, aan Gedeputeerde Staten ter goedkeuring ingezonden. Het dienstjaar wordt gerekend te loopen van 1 Januarij tot 1 Januarij.

Art. 36. De kohieren van omslag worden mede, na door het Bestuur opgemaakt en voorloopig vastgesteld te zijn, gedurende ten minste acht dagen ter inzage van de belanghebbenden nedergelegd, waarvan vooraf bekendmaking geschiedt. Binnen dien tijd kan elk aangeslagene zijne bezwaren bij het Bestuur inbrengen. Na afloop van dien tijd stelt het Bestuur het kohier bepaaldelijk vast, en deelt aan de belanghebbenden de beslissingen op hunne bezwaren mede. Deze kunnen van die beslissingen, binnen 14 dagen na het ontvangen derzelve, bij Gedeputeerde Staten in beroep komen. Het Bestuur zendt het kohier, onmiddelijk na de vaststelling, ter goedkeuring in aan Gedeputeerde Staten, met kennisgeving van den dag, waarop de beslissingen aan de belanghebbenden zijn uitgereikt.

Art. 37. Hij, die zijnen omslag of de heffing niet binnen 14 dagen na gedane schriftelijke aanmaning voldoet, wordt gestraft met eene boete van *f* 5 tot *f* 10, en bij herhaling binnen het jaar met eene boete van *f* 10 tot *f* 20, of met eene gevangenisstraf van een tot vijf dagen. Dit alles onverminderd zijne verpligting tot voldoening van den omslag en de heffing.

Wanneer door den regter alleen tot eene geldboete wordt veroordeeld, bepaalt hij bij de veroordeeling, dat, indien de boete niet is voldaan binnen 2 maanden, nadat de veroordeelde tot betaling is aangemaand, de geldboete door eene gevangenisstraf van een tot vijf dagen zal worden vervangen.

Art. 38. Het Bestuur is verpligt, jaarlijks aan de stembevoegden rekening en verantwoording te doen, binnen zeven maanden na afloop van het jaar, waartoe zij betrekking heeft.

Na verloop van dien termijn wordt dezelve in eene daartoe belegde vergadering van stembevoegden na onderzoek voorloopig vastgesteld en hierna, met de daarbij behoorende bescheiden, aan Gedeputeerde Staten opgezonden, die dezelve vóór het einde van het jaar, volgende op dat, waarop ze betrekking heeft, vaststellen.

Art. 39. Wanneer een veenschap door de werken van een ander veenschap gebaat wordt, zal hiervoor naar billijkheid moeten worden bijgedragen. Die bijdrage zal door Gedeputeerde Staten worden geregeld. Tegen deze regeling kan bij den Koning voorziening worden gevraagd.

Art. 40. Alle geschillen tusschen besturen en veengenooten, of tusschen verschillende besturen van veenschappen, binnen de Provincie onderling, betreffende de verveening of de uitlegging en uitvoering van hunne reglementen, worden door Gedeputeerde Staten beslist, die daarvan binnen 14 dagen openbare bekendmaking doen, behoudens het regt van beroep op den Koning, gedurende veertien dagen na die bekendmaking.

Art. 41. Gedeputeerde Staten zijn gemagtigd, om alles wat door de besturen van een veenschap of door de veengenooten moet gedaan worden, bij weigering of nalatigheid van deze, op zoodanige wijze als zij zullen geraden oordeelen, te doen verrigten en uitvoeren; een en ander voor rekening en op kosten van de weigerende of nalatige besturen of veengenooten. Zij zijn tevens bevoegd, om, bij weigering of nalatigheid der besturen of veengenooten, het verveenen feitelijk te beletten.

Art. 42. Van de volgens dit reglement op elk veenschap rustende verpligtingen zal door den Koning vrijstelling kunnen worden gegeven.

Overgangsbepalingen.

Art. 1. Op alle op het oogenblik der invoering van dit reglement binnen de Provincie reeds bestaande verveeningen, zoodanig als dezelve in art. 8 bedoeld zijn, zullen de bepalingen van dit reglement binnen twee jaren na de invoering worden toegepast.

Art. 2. De voordragt der toekomstige benaming, omschrijving, grenzen, verdeeling, inrigting en wijze van beheer der bij het vorige artikel bedoelde verveeningen, benevens het ontwerpen harer bijzondere reglementen, wordt opgedragen aan daartoe zamengestelde Commissiën, die daaromtrent de betrokkene eigenaren zullen hooren. Daarbij zullen worden in acht genomen de beginselen, bij dat reglement aangenomen.

Art. 3. Deze commissiën worden benoemd door Gedeputeerde Staten, uit de eigenaren der veenen en gronden. Elke commissie bestaat uit een ongelijk aantal Leden. Dit getal wordt, naar mate van de uitgestrektheid der verveening, door Gedeputeerde Staten bepaald.

Art. 4. Bij weigering of ontstentenis van één of meer leden der bij art. 3 bedoelde commissiën, wordt in elke hierdoor ontstane vacature door Gedeputeerde Staten voorzien.

Art. 5. De commissiën zullen de haar opgedragene werkzaamheden zoo spoedig mogelijk ten einde brengen. Hare voordragt en het door haar ontworpene bijzondere reglement zullen zij gedurende eene maand ter inzage en beoordeeling van de belanghebbenden voorleggen en daarna, met de ingekomene bedenkingen, zoo die er zijn, aan Gedeputeerde Staten inzenden, ten einde door deze de vereischte voordragt in de eerstkomende zitting der Provinciale Staten worde gedaan.

Art. 6. Wanneer de bij het vorige artikel bedoelde inzending door eenige commissie binnen zes maanden na hare benoeming niet is geschied, zal de vereischte voordragt door Gedeputeerde Staten, met inachtneming van art. 5 der overgangsbepalingen, worden opgemaakt en, als reglement, aan de Staten ter vaststelling worden aangeboden.

Art. 7. Het tijdstip voor- en de vereischte werkzaamheden tot de eerste verkiezing der besturen en de eerste aftreding van de leden dier besturen wordt in elke verveening, nu veenschap, na het vaststellen van deszelfs bijzonder reglement, door Gedeputeerde Staten geregeld.

Art. 8. De tijdelijke commissiën, hiervoren bedoeld, zijn ontbonden, zoodra de besturen, volgens de bepalingen van dit reglement benoemd zijn en in werking getreden.

Algemeene Bepaling.

Eenig Artikel. De in dit reglement voorkomende bepalingen, welke betrekking hebben tot de veenschappen, zijn evenzeer toepasselijk op de onderdeelen daarvan.

Alle termijnen, in het reglement aangenomen, kunnen door den Koning worden verlengd.

Aldus vastgesteld door de Staten van *Drenthe* bij besluit van den 8 November 1853 no. 6.

De Voorzitter, (get.) DE VOS VAN STEENWIJK.
De Griffier, „ W. H. HOFSTEDE.

en dat het voormelde Reglement is goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 26 November 1853 no. 75.

En zal deze in het Provinciaal Blad geplaatst en algemeen verkrijgbaar gesteld worden.

Gedaan te Assen, den 7 December 1853.

Gedeputeerde Staten voornoemd,
De Voorzitter, DE VOS VAN STEENWIJK.
De Griffier, W. H. HOFSTEDE.

Uitgegeven den 12 December 1853.
De Griffier der Staten van Drenthe, W. H. HOFSTEDE.

De BURGEMEESTER der Gemeente *Assen*, in aanmerking hebbende genomen, dat de aanstaande Nieuwjaarsdag invalt op eenen Zondag, en alzoo op een Christelijken feestdag, uitsluitend toegewijd aan de viering van den openbaren Godsdienst; gelet op de wet van den 1 Maart 1815 (S. B. no. 21); gezien art. 188 der Gemeente-wet van 29 Junij 1851 (S. B. no. 85); gelet op de missive van de kerkenraad der Hervormden in dato 6 dezer, ten onderwerpe aan het Gemeente-bestuur gerigt;

NOTIFICEERT:

Dat op gemelden dag in deze Gemeente geene, als naar oud en reeds te lang bestaan hebbend gebruik, zoogenaamde gelukwenschingen, welke niets anders dan bedelarijen in zich bevatten, in het openbaar langs de huizen zullen worden toegelaten; alsmede niet het verkoopen voor de toonbank van geestrijke dranken, noch het zetten van drinkgelagen in de Herbergen en Tapperijen, als steeds aanleiding gevende tot rustverstoring en ziel en ligchaam bedervende uitkomsten; wordende alzoo de Dienaren van Policie in deze Gemeente nadrukkelijk gelast, om hierop ten strengste toe te zien, en om, bij onverhoopte overtreding der hierboven aangehaalde wetten, tegen de schuldigen proces-verbaal op te maken, ten fine van regterlijke vervolging.

ASSEN 7 December 1853.

De Burgemeester voornoemd:
H. J. OOSTING.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

Vroeger was haast elk leger-bulletin, dat tot ons uit het Oosten kwam, een triomf-kreet voor de Turken, en er waren reeds, die zeer kwade dagen voor Rusland zagen naderen. Erkennen moesten wij, dat de Turken door hunne vermetel-

DE VERTELLER ENZ.

Weigering der werklieden in Engeland, om te werken zonder verhoogd loon.

De zamenspanning van werklieden, die de nijverheid in Engeland in deze dagen weder zoo groote nadeelen berokkent, is er geene nieuwe zaak. Ontzaggelijk zijn de sommen, die door de dwaze berekeningen der werklieden te loor zijn gegaan, en ongelukkig is het, dat de lessen, die deze menschen uit vorige zamenspanningen zouden kunnen trekken, vruchteloos blijven. In 1825 en 1836 hielden zij verscheidene maanden tegen de meesters stand, maar beide keeren kostte hun dit alle hunne vroeger gemaakte besparingen, zonder dat ze hun voornemen zagen verwezenlijkt. In 1851 vereenigden zich 12.000 werklieden uit de machinefabrieken; ze hadden 300.000 gulden bijeengebragt, en verkregen nog ruime ondersteuning, om de meesters te dwingen tot verhooging van het loon; doch ze moesten later toegeven. In 1852 verdwenen de verhuurders van kleine rijtuigen, de *cabmen*, plotseling uit Londen's straten, omdat deze niet te vreden waren met het gestelde tarief. Het publiek behielp zich zonder cabs. Spoedig kozen de verhuurders de wijste partij, en gaven toe, om het publiek niet geheel van de cabs af te wennen.

Ditmaal beloopt het getal werklieden, dat den arbeid heeft verlaten, vele duizenden. Zij willen 10 pCt. loonverhooging; enkele meesters hebben 5 à 6 pCt. willen geven, doch te vergeefs. De onwilligen zijn thans op sommige punten tot oproer overgeslagen.

De werklieden begeeren meerder loon, ook omdat de levensmiddelen zoo zeer in prijs rijzen. Maar 't is zeer zelden, dat de prijs van den arbeid gelijktijdig met dien van de levensmiddelen stijgt, evenmin als dat bij daling der levensmiddelen van zelve de prijs van den arbeid daalt. De prijs van den arbeid hangt geheel af van den aanbod en de vraag naar werk, en bij duurte van levensmiddelen is het vooral in de manufactuurdistricten zeer begrijpelijk, dat er minder werk komt, want de massa van het volk moet zich bezuinigen in den aankoop van manufacturen juist om de duurte. Men koopt van alles meer, als de levensmiddelen goedkoop zijn, er is dus meer werk, ligtelijk vraag naar handen en vandaar verhooging van 't loon. Hoe dwaas nu, om juist vermeerdering van loon te vragen, als het werk minder wordt en de nijverheid eenige kwijning gevoelt!

Ook de politieke toestand van Europa werkt mede, om de houders van kapitalen terughoudend te doen zijn. Men zal dus minder kapitaal gebruiken, maar daardoor ook minder handen kunnen bezigen.

Ongelukkig is het, dat de werklieden hunne met moeite gespaarde penningen in vrijwilligen lediggang verteeren, ongelukkig vooral, omdat ze niet begrijpen, dat ze veelligt geheel verliezen, wat ze thans niet willen afwerken. De kooper toch wacht niet, tot dat het den werkman lust te werken; hij knoopt andere betrekkingen aan om zich te verschaffen, wat de fabriekant hem thans niet kan leveren, en zeer mogelijk houdt hij deze nieuwe betrekking aan.

Moge de werkman toch eenmaal leeren, hoe noodeloos en op den duur verderfelijk die zamenspanningen voor hen zelve zijn. Hier te lande kent men die niet, en zal men ze wel nimmer kennen leeren, naar we hopen. Als afschrikkend voorbeeld is echter misschien niet ongeschikt, onze arbeidslieden te wijzen op het vruchtelooze van de pogingen, door hunne kameraden in andere landen in strijd met de lessen der wetenschap gedaan. *Utr. Ct.*

ALLERLEI.

In de *Augsb. Alg. Zeit.* leest men een berigt van prof. Neuman, volgens hetwelk de Chinesche opstandelingen, na de stad Nanking bemagtigd te hebben, hunnen afkeer tegen de beeldendienst hebben bekoeld aan de wereldberoemde porceleinen toren dier stad, welke zij geheel hebben vernield.

—

Ten bewijze, dat de bunsings ook op visch azen, deelt men mede, dat de landman H. S., van Rouveen, l.l. zaturdag middag, met zijn hond op ruim een half uur afstand van Hasselt, in de nabijheid der Dedemsvaart, zulk een roofdier heeft gevangen, hetwelk twee stuks groote palingen in zijn hol had. De gevangen bunsing was van de grootste soort.

—

De Bey van Tunis, een der vier grootste in leven zijnde schaakspelers, heeft de Parijsche schaak-club van Passage Jouffroy tot een wedstrijd gedaagd. Er zullen drie partijen worden gespeeld (de eerste is reeds begonnen) en wel door briefwisseling; wie twee partijen wint, behaalt den vastgestelden prijs van 25,000 frs. De Bey heeft aan zijne tegenstanders den eersten zet gelaten.

—

heid en hunnen moed in de achting van Europa gewonnen hadden, maar onze lezers weten het, de toekomst voor de „halve maan" hebben wij nooit in een vrolijk licht gesteld, zoo min als wij groote vrees koesterden, aangaande een Europeeschen oorlog, ter zake van het Russisch-Turksch geschil. Onze jeremiade, altijd uitgesproken over Turkije, in daadwerkelijken oorlog levende met Rusland, en onze waarschuwing, als de Europeesche dagbladen luide Turksche victorie! kraaiden, beginnen tot vervulling in te gaan. De zeeslag bij Sinope, alwaar, zegt men, van de 4000 Turken slechts 400 het vuur der Russen ontkwamen — de slag bij Akaltisch in Azie, waar minstens 1000 Turken in den sneeuw bleven — de bataille bij Alexandropol, waar ook 1500 Turken den dood vonden, en de waarschijnlijke ontruiming van Kalefat, de eenigste belangrijke plaats aan den regter Donau-oever, waarboven zich de „halve maan" nog vertoonde, na eene bataille, waarbij 16,000 Turken zouden gesneuveld of gevangen genomen zijn! 'T is thans altijd: *verloren* of *gevlugt!* terwijl de man, aan wiens finantiëele bekwaamheid het werd toevertrouwd, om op de Europeesche beurzen eenige millioenen guldens te zoeken voor de in eene vliegende teering verkeerende Turksche schatkist, onverrigter zake zou moeten terugkeeren, omdat hij geen volmagt had!!.... Ziedaar zoovele Jobstijdingen, die onze voorspellingen waarlijk niet te schande maken.

Hierbij komt nog, dat Perzie den oorlog aan Turkije verklaard en Rusland een hulp-corps van 30,000 man aangeboden zou hebben. Men voegt er bij — 't was ook ééne moeite! — dat Perzie tevens Engeland den oorlog zou aandoen. Zou Rusland dan Perzie ook bijstaan, als de Luipaard den Perzischen Vorst straks bespringt?!

De vereenigde Engelsch-Fransche vloot schijnt de Zwarte zee binnen te zullen stevenen — altijd echter met een vredelievend doel.

Nopens al deze, voor de Russen hoogst gunstige berigten, waarschuwen wij onze lezers weder tegen al te groote ligtgeloovigheid. Het dooden of gevangen nemen van *zestienduizend* Turken is toch al te wonderbaar, om dat maar zoo voetstoots voor waarheid aan te nemen, vooral ook, daar andere berigten zeggen, dat het de Russen waren, die met verlies werden teruggedreven.

Er zal wel een tijd komen, waarin alles openbaar wordt en de winterdag is er zeer goed toe geschikt, om zich op die berigten uit den vreemde eens te beslapen.

Maar, wie had in ernst kunnen denken, dat Turkije alleen, met goed gevolg een strijd op leven en dood zou kunnen voeren met Rusland?

Hoe groot is de magt van den Czaar! Geene armee ter wereld overtreft de Russische *in getal*.

Europa heeft over 't algemeen geen gesloten soldatenstand, maar gedresseerde burgers, die na eenige jaren actieve dienst, weder tot het burgerlijk leven terugkeeren. Het Russische leger bestaat uit een *millioen* soldaten, die niets zijn, en ook niets *kunnen* zijn, dan soldaten, in wier leven niemand belang stelt dan hunne bevelhebbers, en wier dood nergens eene opening maakt, dan in het stamboek des regiments.

Dit geeft aanleiding tot verschillende beschouwingen, waarvan wij onze lezers de volgende willen mededeelen.

De Germaansche en een gedeelte der Romeinsche Natien zijn ontegenzeggelijk krijgszuchtiger dan de Russische slaven-stammen. Bij geen volk heerscht meer lust voor gevaren, strijd en wapenroem, dan bij het Duitsche. Onder goede leiding, met behulp van groote physieke kracht, zal de Duitsche krijgsman in 't veld altijd met eere zijne plaats innemen.

Maar — om op het oorlogsveld iets grootsch te verrigten, is er meer noodig dan dat de soldaat goed *vecht*. Die de gedenkschriften des oorlogs met opmerkzaamheid leest, zal in de wijze van strijdvoeren bij de Russen, iets eigendommelijks ontdekken, 't welk vooral in 't oog sprong, als zij, vereenigd met Oostenrijkers en Pruissen, op het slagveld verschenen, en dat is: *het gebruik, dat de Russische opperbevelhebber van de kracht en het leven zijner soldaten maakt, maken kan en durft.* 't Is toe te geven, dat de Duitsche en Fransche soldaat den Russischen overtreft in physieke en moreele kracht, maar als men wenscht, dat een veldtogt voor Staat, gezin en volks-bestaan niet schier onheelbare wonden slaat — als men verlangt, dat de soldaat moed en vertrouwen behoudt voor de ure des gevaars, zoo is het bovenal noodig, dat de chef voorzigtig te werk ga met de inspanningen en met het bloed des krijgsmans. De soldaat eener beschaafde Natie zal moedig in den slag gaan, maar hij eischt, dat men zijn lijf en leden niet roekeloos, en dan veelal nutteloos, wage, — hij wil van zijne opofferingen ook gaarne het resultaat zien — hij wil niet geacht worden alleen goed te zijn tot kanonvoeder, dat de grachten vult. Hij *denkt* en *vraagt*, ook als hij gehoorzaamt. Bezield met moed, heeft hij toch het leven, zijne familie, zijne geboorteplaats, lief. Hoeveel onherstelbare verliezen, hoeveel jammer en ellende het recruterings-systeem in familien heeft gebragt, als de oorlog soms in één bloedigen slag, duizende offers eischte — vraag dat aan de tijdgenooten van den bevrijdings-oorlog! Daarom hechten de legers der westelijke Rijken er zoo groote waarde aan, dat men het bloed en de kracht hunner jongelingschap niet verspille.

De Russische stategie kent zulke beperkende voorwaarden niet. De soldaat heeft er voor den Staat en de krijgsoverste geen meer waarde, dan ander oorlogstuig, en — de Keizer heeft ook soldaten genoeg! Het verlies van 100,000 menschen, in Rusland uit de heffe des volks genomen, treft den Staat niet gevoeliger dan in Frankrijk en Duitschland de dood van 10,000 zonen uit den burgerlijken stand. De Russische soldaat is uit een volkshuishoudkundig oogpunt beschouwd, slechts een lastig consument, en voor Staat en voor Kerk zonder onmiddelijke waarde. Hij wordt niet betreurd door een gezin, omdat hij het niet te onderhouden heeft, en zijn dood wordt geen grooter schade geacht, dan het sterven van een wel gedresseerd kavalerie-paard, en dat schenkt een aanzienlijk voordeel aan de Russische oorlogstaktiek.

De Russische Opperbevelhebber heeft altijd bij zijne operatien ten doel, om een zoo groot mogelijk getal van vijanden te dooden. Evenwel, dubbel, ja driemaal zoo veel te verliezen, is, tegenover een West-Europeesch burger-leger hem nog altijd tot gewin. Voor een waagstuk behoeft hij dus niet te schromen. Overwinnen en oorlogslauweren zijn zijn hoogste wenschen. De Czaar zal wel voor individuen zorgen, die der dooden plaats innemen.

En wat den Russischen generaal nog minder tegen houdt, om naar hartelust de militaire krachten te gebruiken, is het eigendommelijk karakter van den soldaat. Deze *denkt* weinig en heeft geen *wil*. In de langdurige en gestrenge school des legers leerde hij blinde gehoorzaamheid, en hij legde daarin het gevoel van eigenwaarde af. Hij hecht veel minder aan zijn gekweld en vreugdeloos leven, dan de soldaat der beschaving. „*Sluschu!*" (ik gehoorzaam!) is steeds zijn antwoord, als de officier hem beveelt storm te loopen op de batterij, of eene bres door te dringen. De Russische schildwacht blijft op zijn post, tot men hem aflost, en er zijn voorbeelden, dat de soldaat, bij brand of watersnood, zijn leven verloor, omdat hij zijn post niet wilde verlaten, zonder behoorlijk afgelost te zijn!

Voeg hierbij, dat de lange diensttijd het mogelijk maakt, het uiterlijke des soldaats en zijne manoeuvreren-geschiktheid schier tot volmaking op te voeren — dat de Kaukasische oorlog, voor de chefs eene voortreffelijke practische school is — dat de Keizer al zijne aandacht aan de armee schenkt, en straf ontziet noch belooning spaart, en men zal met ons zeggen: „Europa mag het Oosten wel in 't oog houden!"

Over de neutrale Vorstendommen hangt steeds het zwaard van Damocles. Die lacht wordt later gestraft door hem, die schreide. Die huilt wordt weldra gekastijd door hem die lachte. Mogten de Russen de Donau-Vorstendommen schoon vegen, dan begint de strafoefening voor hen, die onvoorzigtig waren om met eerbied naar de „halve maan" te zien en Omer-Pacha slechts een greintje hulde te bewijzen. Dit heeft de Hongaarsche oorlog geleerd. Uit dien strijd is te leeren, hoe diep politieke haat in vleesch en bloed kan zitten, en hoe groote offers sommigen voor de zegepraal hunner staatkundige principes willen brengen, maar ook, hoe zwaar de straf kan zijn, die hen daarvoor, zelfs jaren later nog treft. Als een treffend voorbeeld daarvan diene het volgende:

Onlangs werd door het krijgsgeregt te Weenen ter dood veroordeeld Ferdinand, Graaf Jaxa von Bakowski, in Gallicie geboren, oud 49 jaren, gehuwd, bezitter van twee heerlijkheden, enz. Deze edelman had zich, luidens het vonnis van den krijgsraad, schuldig gemaakt:

a. hij sprak vijandig tegen zijne beambten en bedienden over de Oostenrijksche Regering en gunstig over eene Oostenrijksche Republiek.

b. Hij ondersteunde, tot herstelling van een zelfstandig Polen, de in Frankrijk opgerigte scholen der Poolsche emigranten.

c. hij had een gloeijenden haat tegen den Oostenrijkschen Ruthenischen stam, en kweekte op zijne goederen een woelig Poolsch proletariaat op, om dat ter bekwamer tijd voor zijne verraderlijke plannen te gebruiken.

d. hij moedigde Poolsche emigranten aan, om politieke, der Regering vijandige geschriften te schrijven, liet die op zijne eigene kosten drukken en smokkelde ze dan Gallicie binnen.

e. hij ondersteunde Poolsche vlugtelingen, uit de jaren 1830, 1846 en 1848 met geld, èn als belooning voor vroegere diensten, èn als aanmoediging, om op den politieken weg, dien zij kozen, voort te gaan.

f. hij hielp de schatkist mager houden, door zijne beambten te verbieden, belasting te betalen, zegels te gebruiken en tabak te rooken.

g. hij hechtte in 1850 en 1851 aan een groot getal muntbiljetten stukjes papier, waarop hij eigenhandig schreef, dat er eene revolutie aanstaande was, alsmede den Keizer en zijne Veldheeren beschimpte. Hij zorgde zeer, dat die billetten onder den volke rondliepen.

h. hij correspondeerde met verschillende Hongaarsche emigranten in Turkije, en bezorgde voor deze brieven aan goede vrienden en bekenden in Oostenrijk.

i. hij hield nog in 1851 briefwisseling met de hoofdleiders van het democratisch verbond te Londen, vooral met de chefs der Poolsche afdeeling en ondersteunde geldelijk de broeders, die aldaar eene Europeesche Republiek stichten — op het *papier*.

k. hij had proclamaties van dat Europeesch Democratisch verbond onder zijne papieren en ook actien in de geldleening, die Mazzini uitschreef, te betalen door het bestuur der Europeesche Republiek — *op zigt*.

Zóó ver was de krijgsraad met Graaf Jaxa Bakowski en het alphabet zijner zonden op weg, toen de dood medelijden met den delinquent kreeg en hem wegnam. Was de Polen-vriend bij 't leven gespaard, dan zou de krijgsraad welligt tot het dubbel alphabet zijne toevlugt hebben moeten nemen, om al de politieke zonden diens edelmans te kwalificeeren. Maar — 't was er voor hem niets erger om geweest. Eene zijner booshedén eischte reeds den kogel en men kon hem, voor een vijftigtal overtredingen, toch door geen vijftig kogels doen dooden. Men kan echter uit dit vonnis zien, hoe veel geestdrift en moed sommige personen kunnen toonen voor de verwezenlijking van politieke plannen, en het antwoord is daardoor gemakkelijker te geven op de zoo dikwijls gehoorde vraag: hoe verkrijgen Mazzini en Ledru-Rollin en al de leden der democratische emigranten-club toch de middelen, om te Londen als renteniers te kunnen leven?

Graaf Jaxa Bakowski had aandeelen gekocht en betaald in de leening van Mazzini ten laste der aanstaande Europeesche Republiek!

De Engelsche pers twist nog zeer druk en hevig over Palmerstons aftreding. Velen zien hem in verbeelding spoedig weder optreden als eerste Minister. Anderen zeggen hij aftrad, omdat hij tegen eene hervorming der verkiezings-wet is. Palmerston zou overal liberaal zijn, behalve in Engeland zelf. Frankrijk geeft weinig nieuws. Welligt is het belangrijkste, dat de Bisschop van Orleans de geestelijken, onder zijn toezigt staande, verbood, om zich te vermaken met den tafeldans. De Sardinische Wetgevende Magt werd geopend met een aanspraak des Konings. Hij sprak mannelijke taal ten aanhoore van de ultramontaansche partij, en werd daarom luide toegejuicht. Eenige Bisschoppen willen, uit nijd over den hun niet gunstigen afloop der verkiezingen, een protest daartegen indienen, maar vinden bij *al* hunne ambtsbroeders geen bijval.

Men verwacht den jeugdigen Koning van Portugal in Brussel en geeft hem de Belgische Prinses ten huwelijk. Zijne Portugeesche Majesteit dom *Pedro d'Alcantara* Maria Fernando Miguel Raphaël Gabriël Gonzaga Xavier Joao Antonio Leopoldo Victor Fransisco d'Assise Julio Amelio, hertog van Saxen, hertog van Braganza-Bourbon, was op 16 Sept. *zestien* jaren en Prinses Marie *Charlotte* Amélie Auguste Victoire Clementine Leopoldine vierde op den 7 Junij haar *dertiende* verjaardag.

Na eene monster-discussie van ettelijke dagen, is door onze Tweede Kamer met 41 tegen 24 stemmen het over bekende negen-man's voorstel *verworpen*.

De Wetgevende Magt gaat spoedig uiteen.

In ons vorig „Overzigt" bladzijde 1, kolom 3 regels 2.. en 32 van boven, staat: verrigtingen — moet zijn: *verwijtingen*, en puinhoopen — moet zijn: *principes*.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Morgen-zitting van 15 Dec.

Voortzetting der beraadslagingen over het voorstel der negen leden. De Minister van Financien heeft het woord gevoerd. Wat de strekking der voordragt betreft, heeft de Minister niet geaarzeld, te verklaren, dat deze strekking hem niet twijfelachtig voorkomt; dat zij moet worden gezocht in de zucht, om de Regering te bemoeijelijken, en dat, wat de voorgestelde bedoeling van het voorstel betreft, deze den toets niet kan verduren; dat het doel zoude bestaan in eene ontlasting der minder gegoede klasse, en dat met cijfers is aangetoond, dat eene verordening, als de onderwerpelijke, met dergelijke bedoeling, eer zoude moeten worden beschouwd als eene bespotting dezer klasse, dan als een middel, om aan derzelver behoefte te gemoet te komen. Wel verre van de voordragt een toonbeeld van economische wijsheid te kunnen noemen, meende de Minister, dat het voor de eer der voorstellers beter ware geweest, dat er nimmer een woord van was gerept. Daarna is de Minister opgekomen tegen het verwijt, als of de Regering in dezen nalatig zoude zijn bevonden. De Minister heeft wijders de juistheid der becijfering van de kosten der scheepvaart naar Antwerpen en naar Rotterdam, door de voorstellers geleverd, bestreden. De Minister heeft alzoo het voorstel aangemerkt als in lijnregten strijd met 's Rijks belang en als niet kunnende strekken ter bereiking van het opgegeven doel. De Minister heeft verklaard, niet te willen spreken van vertrouwen, of van wantrouwen in personen, maar wel te willen erkennen, dat hij de rigting der voorstellers in de financiële aangelegenheden van den Staat mistrouwt; met dergelijke inkrimpingen vele zeer nuttige en openbare werken zouden moeten achterwege blijven; heeft herhaald datgene, 't welk reeds bij de beraadslaging over de middelen is verklaard, dat hij, namelijk, ten aanzien eener ontlasting, geene bepaalde toezegging *kan* doen, maar zal te werk gaan, zoodanig als het algemeen belang dit vereischt, en het welzijn des vaderlands dit gedoogt.

Na den Minister van Financien heeft de heer Thorbecke het voorstel in eene zeer uitvoerige redevoering verdedigd, en is hij daarbij inzonderheid opgekomen tegen de bedenking, als of daarmede het bemoeijelijken van het tegenwoordige Bewind zoude zijn bedoeld. Hij heeft beweerd, dat, tot staving van dit verwijt, geen bewijs was geleverd.

Na te hebben aangemerkt, dat de door den heer *Schimmelpenninck* gebezigde uitdrukkingen, ten aanzien van hem en anderen, als allezints ongepast behoorden te worden beschouwd, heeft hij het voorstel zelfs voorgedragen als het *begin* van de verbetering van het belastingstelsel, 't welk, naar zijn inzien niet meer met den tegenwoordigen staat van de maatschappij strookt, en als dadelijk werkende ten gunste van dien middenstand, welke aan de armoede grenst.

De Minister van Buitenlandsche Zaken heeft den spreker beantwoord, en de stelling, dat er geene bewijzen voorhanden zouden zijn, dat het tegenwoordige Bewind eene andere rigting volgde dan het afgetreden, bepaaldelijk tegengesproken. Hij heeft daarbij gewezen op het programma; op zijne nadere verklaringen, en daarbij doen opmerken, dat het was gebleken, dat de natie de rigting van het thans bestaande bewind had goed-, en daarentegen die van het vorige had afgekeurd. Z. E. heeft het voorstel niet anders beschouwd dan als eene daad van oppositie, en heeft het daarom goedgekeurd, dat het in 't openbaar is overwogen en gewaardeerd.

Avondzitting van Dingsdag 20 Dec.

De heer *van Bosse* heeft het voorstel zeer breedvoerig verdedigd en daarbij de bedenkingen wederlegd, die daartegen waren ingebragt, hetzij uit een politiek oogpunt, hetzij uit een algemeen finantieel oogpunt hetzij op grond van den inhoud van het voorstel zelf.

De *Minister van Justitie* heeft den spreker beantwoord en op nieuw uit verschillenden hoofde voorzigtigheid aanbevolen, ten einde de pas herstelde finantiën niet op nieuw in ongunstigen toestand te brengen.

De heer *van Bosse* heeft daarop gerepliceerd, waarna er eene woordenwisseling tusschen den minister van finantiën en

---

Een dagblad maakt de volgende niet onaardige opmerking: „Hoezeer verandert toch alles in de wereld! Voorheen smeekte men in het formulier kerkgebed Gods hoede en bescherming tegen de Turken, als de erfvijanden des Christendoms, af. Thans draagt menigeen de Turken als in het hart en zou hen gaarne in de gebeden begrijpen, wanneer politieke gebeden nog mode waren."

Uit Grouw, provincie Friesland, meldt men, dat zich op den 12 dezer maand, en alzoo bij zeer vorstig weder, aldaar het zeldzaam verschijnsel heeft vertoond, dat een ooijevaar op den schoorsteen van een huis in de buurt van het dorp werd gezien. Het dier scheen zich te koesteren aan den verwarmenden rook, welke uit den schoorsteen opsteeg, en stak zelfs van tijd tot tijd zijnen kop naar beneden, wanneer de rook eenigermate verminderde.

De bevolking van den Pruissischen staat bedraagt thans 16,935,420 zielen, vormende 3,419,220 gezinnen. Van dat cijfer der bevolking zijn 10,359,994 Protestanten, 6,332,293 Katholieken, 1485 Grieken, 14780 Mennonieten en 226,863 Israelieten. In slechts drie provinciën van Pruissen zijn de Katholieken talrijker dan de Protestanten; de Rijnprovincie, Westfalen en Posen.

Het is bekend hoe de Zondag in Frankrijk ontheiligd wordt. Overal zijn de winkels geopend en vele werklieden ziet men zelfs op de straten bezig met hun dagelijks bedrijf. Daarom hebben zich te Metz, Agen, Lille en andere plaatsen vereenigingen van industriëlen en werklieden gevormd, die zich daarbij verbinden om zich van allen arbeid en handel op Zondag te onthouden en zich bij schending van dit contract tot betaling eener zware boete verpligten. Dit is niet alles. Te Parijs heeft zich een centraal committé tot vrijwillige viering van den Zondag gevormd en eenige der leden hebben eene circulaire rondgezonden, waarin zij sterk aandringen op onderhouding van het vierde gebod. Het vervolg zal toonen of deze pogingen zullen slagen. (*Kerk. Ct.*)

ANECDOTEN.

Een commies vroeg eenen voerman, die met zijne vracht de poort der stad binnen reed, waaruit de vracht bestond. De voerman fluisterde den commies zacht toe: „Haver." „Waarom zegt gij dat niet luid?" vroeg de beambte. „Stil, opdat mijne paarden het niet hooren," was het bescheid, „zij moeten zich in den tegenwoordigen tijd met haksel vergenoegen."

Een boer kwam tot den Burgemeester van zijn dorp met eene aanklagt tegen zijn buurman. De Burgemeester, een goedaardig man, hoorde de klagte geduldig aan, en bemerkte onder de langdurige rede van den boer, dat deze hem meermalen *mijnheer de schrijver* (Secretaris) noemde. Hij beloofde hem, de zaak te zullen onderzoeken, doch voegde er bij, dat hij geen schrijver, maar burgemeester was. „Nu, nu," zeide de boer daarop, die niet veel begrip had van dat onderscheid, „wat nog niet is kan nog worden."

Te B.... gaf het garnizoen een bal, waarop de staf almede de veldprediker genoodigd waren. Deze, een jong en vrolijk man, wilde, in strijd met de deftigheid van zijn beroep, aan den dans deelnemen. Hij vroeg eene jonge dame tot den naastvolgenden dans niet alleen, maar beval ook de muzikanten de Anglaise te spelen. Men stelde zich in de rei en de prediker voerde zijne dame naar hare plaats om den dans te beginnen. De kommandant, die dit zag en wien zulks zeer mishaagde, ging tot de muzikanten en luisterde hun eenige woorden ongemerkt toe. Toen nu de prediker in de handen klapte, tot teeken, dat de muzikanten de Anglaise zouden spelen, vingen deze op eenmaal een kerkelijk lied aan. Een luid gelach ontstond daarop, de dansers liepen uit elkander en lieten den prediker beschaamd staan.

CHARADES.

XLIV. Mijn geheel, hetwelk uit 3 deelen bestaat, en in de Fransche taal te huis behoort, is van 2 onderscheidene beteekenissen, dewijl ik te gelijker tijd 2 verschillende getallen doe kennen. Mijn eerste deel bevat vijfhonderdmaal mijn tweede; terwijl mijn tweede negen minder is dan mijn derde, en dit derde weder overeenkomt met de eene beteekenis van mijn geheel. Welk woord wordt hier bedoeld?

XLV. Wie was grooter dan Alexander de Groote?

XLVI. Mijn eerste is een gevleugeld dier,
Gekend door klein en groot,
Mijn tweede roept steeds menig mensch
En nog eens is het dood.
Och! kende ieder mijn geheel,
Een groote schat was dan zijn deel.

de heeren van Bosse en Hugenholtz over de berekening van het tonnegeld ontstaan is.

Zitting van Woensdag 21 Dec.

In de bijeenkomst van heden, heeft de heer *de Man* het eerst het woord gevoerd, ter verdediging van het ontwerp, waarvan hij een der voorstellers is. Hij heeft beweerd, dat het geenszins de bedoeling is, om bres te schieten in al de accijnsen, maar om, door de ontlasting der voedingsmiddelen, den druk over te brengen op de, zoo hij zich uitdrukte, gepriviligiëerde standen der maatschappij.

De heer *Reinders* heeft verklaard, dat hij zich steeds heeft voorgedaan als een bestrijder van het stelsel der accijnsen van de eerste levensbehoeften; dat hij liever de afschaffing had gezien van den accijns op het gemaal, maar in de overtuiging, dat bij het behoud van den accijns op het geslagt, de prijs van het vleesch steeds zal rijzen, en het reeds verminderd verbruik nog meer zal verminderen, hij niet heeft geaarzeld, om de afschaffing van deze laatste belasting mede voor te stellen.

De heer *Hugenholtz* heeft zich inzonderheid ten taak gesteld om de bedenkingen betreffende de afschaffing van het tonnengeld te beantwoorden, en zich verdedigd tegen het verwijt van nevenbedoelingen en volksgunstbejag en dat de tijd zal leeren, welke de nationale rigting is, die der voorstanders of die der tegenstanders van het voorstel.

De heer *v. Hoëvell* heeft beweerd, dat de voorstellers van geene inkonsequentie kunnen worden beschuldigd; — dat de geldmiddelen de afschaffing kunnen lijden; — dat het voorstel een begin is van de hervorming van het belasting-stelsel hier te lande, en dat deze in een naauw verband staat met de inrigting van een beter bestuur in de Indiën. De spreker heeft zijne redevoering niet ten einde gebragt en zich voorbehouden die in de avondzitting te vervolgen.

Avondzitting van Woensdag 21 Dec.

In de avondzitting zijn de diskussien over het voorstel voortgezet. Nadat de heeren *van Hoëvell*, *Storm* en *Thorbecke* het woord gevoerd hadden, de beide eersten ter verdediging van het voorstel, de laatste ter beantwoording der beide Ministers, stelt de heer *van Golstein* als motie van orde voor, om de algemeene beraadslagingen te sluiten, daar de kwestie van weerszijde genoeg is toegelicht. Onderscheidene leden verklaren zich daartegen. Zij wenschen hunne stem te motiveren; anderen die dat ook willen, zullen er echter voor stemmen, omdat er nog zoo vele sprekers zijn ingeschreven en alsdan het einde der diskussie niet is te voorzien. — Andere leden vragen het woord over persoonlijke feiten wegens verkeerde opvattingen over en weder. — De Voorzitter is herhaaldelijk genoodzaakt sommige sprekers te verzoeken zich te willen bepalen bij de motie van orde.

Na eene levendige woordenwisseling, wordt de motie tot sluiting *aangenomen* met 48 tegen 16 stemmen.

Daarna komen de artikelen in duscussie.

Bij art. 1 (het tonnegeld) verklaren de heeren van Heiden Reinestein, Hoffman, Dirks, Sander en Baud zich wel voor de afschaffing, maar voegen er bij, dat het initiatief moet uitgaan van de Regering, waarop de heer van Hoëvell antwoordt dat de handel er niet zoo over denkt, want dat deze algemeen op de afschaffing van het tonnegeld heeft aangedrongen, door verzoek tot aanneming van het voorstel.

Art. 1 wordt *verworpen* met 41 tegen 24 stemmen.

Artikelen 2, 3 en 4 insgelijks (de afschaffing van den accijns op het geslagt en de vrije invoer van vleesch.)

Daarna is het geheele ontwerp *verworpen* met 41 tegen 24 stemmen.

Tegen de heeren Rochussen, Storm van 's Gravesande, van Reede van Oudtshoorn, Godefroi, Mackay, van Goltstein, Taets van Amerongen, van Nispen van Sevenaer, Engelen, Sander, Sleeswijk Vening, Bieruma Oosting, Dirks, van Asch van Wyck, Schuurbeque Boeije, Groen van Prinsterer, Gevers van Endegeest, van Foreest, de Brauw, Wintgens, Schimmelpenninck van der Oye, Elout, van der Brugghen, van Franck, Rijk, Heemskerk, Donker, van der Veen, van Beinse, van Heiden Reinestein, Baud, Stolte, van Rappard, van der Poel, van Lynden, Hoffman, de Kempenaer, graaf Schimmelpenninck, Bosscha, Hoekwater en de voorzitter Boreel van Hogelanden.

Voor de heeren de Lom de Berg, Hugenholtz, Zylker, Reinders, Blaupot ten Cate, van Bosse, Hengst, Slicher van Domburg, Jespers, Thorbecke, de Poorter, Meeussen, van Hoëvell, Strens, Luyben, Storm, Westerhoff, Beens, van Eck, Bots, van Wintershoven, Sloet tot Oldhuis, Dommer van Poldersveldt en de Man.

De Voorzitter stelt voor, de discussie over de inkwartieringen te bepalen op den 14 Februarij, 's namiddags ten 2 ure. Over die bepaling ontstaat verschil; bij stemming staken deze, zoodat in eene volgende vergadering moet worden beslist. Alsnu wordt de vergadering gescheiden tot nadere bijeenroeping.

EERSTE KAMER.

Zitting van 21 Dec.

In deze zitting zijn eerstelijk na discussie met algemeene stemmen aangenomen de ontwerpen van wet 1o. tot amortisatie en aflossing van schuld, en 2o. tot bevordering van den aanvoer van granen en andere levensmiddelen. Daarna zijn de algemeene beraadslagingen gehouden over de Staatsbegrooting voor 1854. Vervolgens zijn de hoofdstukken I, II, III, en IV dier begrooting allen met algemeene stemmen aangenomen.

De heer *Tonckens* heeft aangedrongen op vermindering der geregtskosten, en beklaagde zich over de onbillijkmatigheid in den maatstaf tot verdeeling der *kleine geregtskosten*, vooral met het oog op de kantonregten.

— Men meldt, dat prinses Hendrik der Nederlanden in gezegende omstandigheden verkeert.

— De Koning heeft aan den 106 jarigen Thomas Peters te Arnhem weder eene gratificatie van *f*52-„ geschonken.

— Te Amsterdam is de cholera opgehouden, epidemisch te heerschen.

— In Friesland zijn thans in het geheel 8948 runderen ter zake der longziekte gedood.

— De Raad van Amsterdam heeft een adres tot afschaffing der broodzetting aan den Koning goedgekeurd.

— Te Zevenbergen is de vrouw van een arbeider den 20 dezer van tweelingen bevallen, en in januarij dezes jaars van drielingen het leven geschonken te hebben, dus in één jaar vijf kinderen.

— Den 15 dezer is het nieuwe kerkgebouw der Waldensen te Turijn, ten behoeve van welks stichting in Nederland aanzienlijke giften zijn geschonken, plegtig ingewijd.

— Dezer dagen is in de omstreken van Roosendaal, door een jager een volwassen arend gevangen, welke in de struiken verward was en een haas in de klaauwen had.

— Wij vernemen, zegt *de Tijd*, dat mgr. J. Zwysen, aartsbisschop van Utrecht, een brief van deelneming en aanmoediging aan Z. D. den aartsbisschop van Freiburg heeft gezonden.

— Bij de Christelijke afgescheiden gemeente te Winschoten is beroepen de heer v. d. Werp, thans leeraar te Ferwerd.

— Op den zoogenaamden Zandberg, eene buurt tusschen Rijswijk en Ravenswaaij, Provincie Gelderland, vertoont zich een vreemd natuurverschijnsel, dat aan iets vulkanisch doet denken. Aldaar verneemt men sedert eenige weken, meest des nachts maar ook des morgens, een geruisch of gedreun, voortkomende van onder den grond, zoo hevig, dat de meubelen in de huizen der bewoners zich bewegen; men kan de beweging duidelijk bemerken, zoowel binnen als buiten de woningen. *Utr. Ct.*

Te Utrecht is tot Predikant beroepen Ds. N. Beets, Theol. Doct. te Heemstede.

— Het ijs te Hardinxveld en Werkendam is reeds zoo sterk, dat men er met 25 vette koeijen en zelfs met een kar en paard is overgegaan.

— Z. M. de Koning is 20 dezer namiddag van het Loo in de residentie teruggekeerd.

— Naar men verneemt vertrekken prins en prinses Hendrik 20 dezer uit Luxemburg, doch zullen voor dat H.D. naar de residentie terugkeeren, een bezoek afleggen aan het hof te Weimar.

— In den namiddag van den 20 dezer heeft een onbekend manspersoon bij een kroeghouder op de zeedijk te Amsterdam, zich op het heimelijk gemak opgehangen, na alvorens sterken drank te hebben gedronken.

— In de gemeente Kloosterburen heeft men voor de behoeftigen, om hen eenigzints te gemoet te komen bij de buitengewone duurte der levensbehoeften het roggebrood van 4 Ned. ponden verkrijgbaar gesteld voor 30 cents en de vijf kop gort voor 35 cents. *Gron. Ct.*

— Te Doezum had den 18den dezer een droevig ongeluk plaats. Een niet ongeacht arbeider, met name Lammert Bolt, ging met twee zijner kinderen uit om visch te vangen. Voorzien van bijl en een mesje, daartoe afzonderlijk gemaakt, van weerskanten scherp en van eene stevige punt voorzien, heeft hij het ongeluk te vallen, met het noodlottig gevolg, dat het mesje, hetwelk hij in zijn kamizoolszak gestoken had, hem in dien val tot diep in het ligchaam drong, en het hart zoodanig kwetste, dat er aan het behoud van zijn leven niet meer te denken viel. Binnen weinige oogenblikken was hij een lijk.

Nieuwe diep, 17 Dec. Gisteren avond werd door de stoomboot *Texel*, kapt. F. Mets, in deze haven gesleept een tjalk met turf geladen, van Zwartsluis bestemd voor Texel. Gedurende zes dagen had dit vaartuig onder Wieringen, op het zoogenaamde Balgzand, in het drijfijs bekneld gezeten, zoodat het daaronder bijna bedolven was, en hoezeer men van hier de noodvlag zag waaijen, zonder levensgevaar was er aan geen redden te denken. Eindelijk nam genoemde kapitein het menschlievende, hoezeer gewaagde besluit des middags derwaarts te stoomen. Hij naderde de tjalk tot op 4 voet water, en begaf zich toen met vier man in eene boot naar het vaartuig; en na met alle krachtsinspanning het ijs zooveel doenlijk opgeruimd en de bovenlast over boord geworpen te hebben, bragt hij een takel uit naar de stoomboot, en met het opkomen van den vloed, die zijne menschlievende pogingen ter hulp scheen te willen komen, bragt hij, omstreeks acht uren in den avond, de tjalk, welks bemanning reeds lang aan redding had gewanhoopt, behouden in deze haven aan.

Enschede, 12 Dec. Ten einde in de bijzondere behoeften der arbeidende klasse in dezen duren tijd tegemoet te komen, heeft de raad besloten, eene som van *f* 2400 te bestemmen voor het beschikbaar stellen van levensmiddelen voor verminderde prijzen. *IJsselb.*

Deventer, 19 Dec. Uit de landbouwende streken verneemt men algemeen s'landmans blijdschap over de ingevallen vorst, niet minder over de gevallen sneeuw; die vreugde is regtmatig, daar in de laatste 3 á 4 jaren de graanoogsten tot de zeer middelmatige behooren, hetgeen men toeschrijft aan slappe winters en het daardoor ontstane onkruid, kweek enz.

Veendam, 20 Dec. Vrijdag avond omstreeks zeven uur is er brand ontstaan in den pel- en koornmolen, staande en gelegen te Kiel, gemeente Hoogezand, behoorende aan J. Ensing. De brand nam in eenige oogenblikken zoodanig in hevigheid toe, dat aan geene redding te denken viel en is de molen dan ook tot op de muren afgebrand. De oorzaak van den brand is nog onbekend; gelukkig was de molen voor *f* 7000 brandschade verwaarborgd in de 's Gravenhaagsche verzekeringsmaatschappij. *Veend. Ct.*

Groningen, 22 Dec. Gisteren werd alhier, na het verdedigen van theses, tot doctor in de regten bevorderd de heer A. H. Koning van Wedde-

— Bij de plaatselijke geneeskundige commissie alhier is sedert den 19 dezer aangegeven één cholera-lijder, één is overleden en blijft alsnog één in behandeling.

— Van puik vette runderen was 20 dezer de aanvoer ter markt en in de stalling van den logementhouder Plaat tamelijk, doch door de hooge prijzen was er weinig verkoop, er werd verkocht voor 23 á 24 cent 't half Ned. pd., per stuk van *f* 110 tot *f* 160. Schapen en lammeren waren er veel, doch mede weinig verkoop, de prijzen der schapen waren van *f* 12 tot *f* 17; lammeren van *f* 9 tot *f* 12. Van varkens was veel aanvoer, doch door het ongunstige weder weinig verkoop, deze kostten van *f* 9 tot *f* 17, dragtige varkens van *f* 19 tot *f* 28. Van geslagte varkens was veel aanvoer en willige verkoop van *f* 50 tot *f* 60, ook zijn er verkocht voor *f* 47 de *f* 100 Ned. ponden. *Pr. Gr. Ct.*

Steenwijk, 20 Dec. Gisteren avond omstreeks zeven uren outstond er brand in de boerderij van C. Ensing te Peperga, gemeente Weststellingwerf, provincie Friesland, die zoo hevig woedde, dat de geheele boerderij met schuur, aanwezig graan, en een groot deel van het vee, meubelen en huisraad eene prooi der vlammen werd, en een zak geld ter waarde van ongeveer duizend guldens, dien de vrouw had pogen te redden, werde in de vlammen is geraakt. Bij den aanvang van den brand was de man niet te huis, terwijl men de oorzaak van den brand aan onvoorzigtigheid van de dienstbode, die met licht naar boven was geweest, toeschrijft; van al het levende vee zijn slechts drie koeijen en een kalf gered, en twee paarden en tien stuks vee zijn mede een prooi der vlammen geworden. Niets was voor brandschade verzekerd, zoo dat die brand voor den eigenaar zoo aan huis als goederen eene belangrijke schade is. Gelukkig zijn er geene menschenlevens bij te betreuren.

Oosterbierum, 20 Dec. Het mag als eene zeldzaamheid vermeld worden, dat voor eenige dagen alhier en zee door de visschers Eelzema een groot Zeemonster werd gevangen, zijnde eene haai, ter lengte van 5 voet en wegende 25 Ned. p. Nadat dit dier met groote moeite door de visschers in hunne boot was gehaald, gaf het een vervaarlijk geluid en sloeg zoo vreeselijk met zijnen staart, dat zij voor het uiteen slaan der boot beducht werden, waarop het 10 jongen wierp, zijnde ieder 5 ons zwaar. *Leeuw. Ct.*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

De *Moniteur* bevat het officiele berigt van de aftreding van lord Palmerston en betuigt bij deze gelegenheid leedwezen over deze staatkundige gebeurtenis.

— Bij den ingang der voorstad Saint-Honoré zal, naar men verneemt, een hôtel worden gebouwd, geschikt ter huisvesting van 1000 personen, in navolging van het monster-hôtel te New-York.

ENGELAND.

Hoewel de aftreding van lord Palmerston te Londen meer sensatie heeft gemaakt, dan anders het aftreden van een geheel ministerie, was den 19 dezer aldaar toch nog weinig stelligs daaromtrent bekend. Het weinige, dat omtrent de ministerieele bewegingen was uitgelekt, komt op het volgende neder: het besluit van lord Palmerston om zijn ambt neder te leggen, werd zeer snel genomen en den eersten minister kenbaar gemaakt. Anders zou het moeijelijk te verklaren zijn, dat verschillende leden van het kabinet eerst met de telegraaf naar Londen geroepen moesten worden, om den kabinetsraad bij te wonen, die gehouden werd om over de gevolgen van zijne aftreding te beraadslagen. Wie de portefeuille van lord Palmerston zou overnemen, was nog niet bekend. Zij werd aan lord John Russell aangeboden, doch door dezen van de hand gewezen.

DUITSCHLAND.

Uit Karlsruhe wordt gemeld, dat de regering den heer v. Uria, de eenige ambtenaar, die geweigerd heeft het besluit der regering, tegen de geestelijkheid, toe te passen, heeft ontslagen als stadsdirector van Heidelberg.

— Onlangs deelde de *Duitsche Volkshalle* eene in Boheme uitgevaardigde verordening mede, houdende verbod aan de Israelieten christen-namen te voeren en christen-bedienden te houden. De *Presse* verklaarde het medegedeelde document voor valsch. Het *Kirchenblatt* van Salzburg echter verzekert thans bepaald, dat bedoelde verordening is uitgevaardigd. Tevens maakt het *Kirchenblatt* melding van een nieuw decreet, waarbij aan Isralietische handelaars zoowel als aan Isralietische ambachtslieden verboden wordt christen-leerlingen aan te nemen; ook mogen de Isralietische huisonderwijzers christenkinderen niet onderwijzen in de levende talen of in de beginselen der wetenschappen.

BELGIE.

In plaats van felicitatie-kaartjes te zenden op Nieuwjaarsdag, hebben verscheidene voorname ingezetenen van Brussel, in navolging van hetgeen in Duitschland geschiedt, besloten, sommen af te zonderen ten behoeve der armen. De heer Schuster heeft te Brussel het eerste voorbeeld daarvan gegeven, dat onmiddelijk gevolgd is door den heer Bischoffsheim, lid van den raad dier stad, die tot bedoeld einde 1000 franks aan den burgemeester heeft ter hand gesteld.

ITALIE.

Jl. Maandag heeft de opening der Sardinische Kamers, door den Koning in persoon, plaats gehad. In zijne rede wenscht Z. M. het land geluk met zijne wijsheid en eensgezindheid; allezins geschikt om de nationale waardigheid en onafhankelijkheid te handhaven. Vertrouwt op mij, zeide de Koning aan het einde zijner rede; door eensgezindheid zullen wij de kroon zetten op het groote gebouw, door mijn vader gesticht en dat ik zal weten te verdedigen en in stand te houden. De koninklijke rede is met de meeste geestdrift ontvangen. Op den weg naar de vergaderzaal en bij zijne terugkomst werd Z. M. met uitbundig gejuich begroet.

RUSLAND.

Bij ukase van 10 December heeft keizer Nikolaas het gewest Bessarabië en de gouvernementen Cherson en Taurië in staat van beleg verklaard.

— Volgens berigten uit St. Petersburg van den 10. dezer is aldaar van wege het gouvernement afgekondigd, dat de toezegging van ongehinderde scheepvaart voor de neutrale vlaggen geenzins schepen betreft die den vijand krijgsbehoeften toevoeren, zullende deze naar het volkenregt door de Russische kruisers worden opgebragt en prijs verklaard.

TURKIJE.

Telegraphische berigten uit Triest melden, dat de Russen op nieuw voordeelen in Azie hebben behaald; dat vorst Bebutoff Alexandropol heeft vermeesterd, daarbij twee Turksche bassa's gevangen heeft genomen, 24 stukken geschut heeft veroverd, en dat het bij die gelegenheid geleden verlies der Turken op 1500 man werd begroot.

— Indien men geloof mag slaan aan eene telegrafische depêche uit Weenen, dan schijnt de Sultan, na langdurige onderhandelingen, eindelijk geneigd te zijn tot eene schikking.

— Met betrekking tot de Turksche leening, leest men in den *Times*, dat de aanvankelijk goede uitslag van den Turkschen zaakgelastigde te Parijs, Namik-pacha, vervangen is door eene algeheele mislukking van het doel zijner reis, daar hij, toen het op het teekenen van de kontrakten aankwam, niet kon aantoonen dat zijne regering eene genoegzame magtiging tot het sluiten eener leening op hem heeft verstrekt.

— Volgens een berigt uit Smirna, zouden er in het binnenste des lands vijandige demonstratien tegen de Christenen hebben plaats gehad.

NOORD-AMERIKA.

De boodschap van den president der Vereenigde-Staten bevat o. a. het volgende: De onderhandelingen met Engeland, ter zake van de visscherijen zijn in vollen gang. Met betrekking tot Midden-Amerika zijn moeijelijkheden gerezen; Engeland heeft het voorstel gedaan tot eene minnelijke schikking, en waarschijnlijk zal eene nieuwe grensscheiding worden vastgesteld. Met Frankrijk wordt over een handels-tractaat onderhandeld. De president verklaart, dat het bewind met alle kracht zal weerstand bieden aan de pogingen tot expeditiën tegen de Spaansche koloniën. Wat de zaak van Koszta betreft, de president noemt de inhechtenisneming van dien Hongaar te Smirna, onder bescherming der Amerikaansche vlag, onwettig; hij keurt het gedrag der officieren van de *Union* goed en weigert aan Oostenrijks eischen toe te geven. De beginselen, vervat in de briefwisseling met den heer Hulseman, zullen in dergelijke omstandigheden van toepassing worden gemaakt. De kwestie van Mexiko wordt in de boodschap onbeslist gelaten. Het batig saldo in de schatkist bedraagt 32 millioen dollars, waarvan 13 millioen tot amortisatie der schuld gebruikt zijn. De nationale schuld bedraagt nog 56 millioen. In de boodschap wordt voorgesteld haar te delgen door batige saldoos, het tarief te verminderen om die saldoos te voorkomen, de marine te verbeteren en het leger vooral op de grenzen te vermeerderen. De boodschap eindigt met eene herdenking aan den overleden vice-president, den heer King.

AUSTRALIE.

Volgens particuliere brieven uit Hobart-Town (Australië) van 8 September, had men op 56 mijlen van die stad, goudbeddingen ondekt, welke ongeveer 100 voeten onder de oppervlakte der aarde liggen, en zoo rijk zijn als men tot nog toe niet ontmoet had. Een paar personen hadden in drie dagen 18.000 oncen goud gegraven, terwijl een ander een goudklomp van 190 pond heeft gevonden.

DRENTHE.

Assen, 24 Dec. Wij meenen aan het publiek te moeten mededeelen, dat bij de Redactie in overweging is een plan, om met 1o Januarij e. k., eene verandering in de inrigting van dit blad te brengen, waardoor wij hopen, dat hetzelve in belangrijkheid zal winnen.

— Men verneemt, dat het plaatselijk bestuur van Coevorden geautoriseerd is, om de bank van leening aldaar weder voor een jaar onderhands te verpachten.

— Naar men zegt, zal het tooneelgezelschap onder directie, van den heer *Rozenveldt*, dezen winter waarschijnlijk hier eenige voorstellingen geven.

* Gisteren is ook alhier opgerigt een *Departement* van de *Evangelische Maatschappij* en zijn de Leden des bestuurs gekozen.

— Men verneemt, dat het bestuur van het IXe landhuishoudkundig congres het voornemen heeft, om, bij gelegenheid van het congres, in het stadsbosch te Assen eene cantine te plaatsen en wel ten westen van de Hertekamp, waar de daar staande denneboomen zullen worden opgeruimd, waartoe de Raad autorisatie heeft verleend. Men verneemt wijders, dat waarschijnlijk eene cantine daar zal geplaatst worden, zooals ook in het kamp van Zeist heeft gestaan.

— Eene vier en twintigjarige dienstmaagd te Assen, die weldra zou huwen, ging voorleden zondag namiddag met haren minnaar schaatsenrijden. Even voor zij de schaatsen aanbond, klaagde zij over kramp in de ingewanden, en nadat zij nabij de Norgervaart, ongeveer ¾ uur gaans van Assen, op het ijs was gevallen, werd hare ongesteldheid zoo hevig, dat men haar in een rijtuig naar Assen terug moest brengen, alwaar zij in het ouderlijk huis ongeveer 24 uren later onder hevige pijnen is bezweken.

— *Van eene geachte zijde wordt ons het volgende geschreven:*

Thans eerst is de staat van opbrengst der Rijks-middelen van de maand November jl. openbaar gemaakt; zoo hij op den gewonen tijd had kunnen bekend gemaakt worden, dan zou hij in de discussie over de opheffing van den accijns op het geslagt, zekerlijk dikwijls zijn aangehaald. De raming der middelen over het geheele jaar bedraagt f54.438,397,42½; dus over elf maanden f49.901,864,19; de opbrengst over de afgeloopene elf maanden is niet minder dan f52.840,926.94; terwijl zij in de eerste elf maanden van 1852 f51,726,614,73½ bedragen had.

* **Diever, 20 Dec.** Hooren we van elders, dat het ijs thans aan velen vermaak schenkt, ook van hier kunnen we berigten, dat het genoegen verschaft. De onderwijzer *Klazinga* van Leggeloo hield met zijne schooljeugd eene zoogenaamde ring-rijderij. Groot was het getal leerlingen, die daaraan met alle inspanning van krachten, deelnamen. De prijzen, welke uit twee fraaije kleedingstukken bestonden, vielen ten deel, aan *Jan Kersies* van Dwingeloo en *Hendrikje Boelen* van Eemster. Talrijk was de schare der opgekomene ouders, die mede in de vreugde hunner kinderen deelden. Na afloop, werd tot laat in den avond door vele ingezetenen, voornamelijk jongelieden, het schaatsrijden voortgezet.

* **Peize, 21 Dec.** Als iets bijzonders kunnen wij van hier melden, dat in den loop dezer week, bij den heer Burgemeester dezer gemeente, een jong varken is geslagt, dat eene buitengewone zwaarte had van 329 halve Nederlandsche ponden; een dergelijk varken heeft die zelfde heer nog op 't hok, zijnde beide van Engelsch ras.

* Heden had zeker meisje van den hier gestationeerden ambtenaar *van Marle* het ongeluk, bij de kerk in vollen vlam te geraken, ontstaan door de stoof met vuur, welke zij bij zich droeg om mede naar school te gaan; gewis zoude zij geheel verbrand zijn, indien zij de hulp van een nabij zijnden jood niet ontvangen had, die haar in een vrouwen voorschoot wikkelde, en zoodoende de vlam bluschte; eene nieuwe waarschuwing om voorzigtig met vuur te zijn.

* **Smilde, 20 Dec.** Heden en gisteren heeft op de Scheid bij *H. Mast* eene hardrijderij op schaatsen plaats gehad. Dertig liefhebbers hebben deel aan den strijd genomen. De prijs, bestaande in eene fraaije zilveren horologieketting werd behaald door *J. Stoelwinder* van de Smilde; terwijl de premie, zijnde een zilveren cigarenpijpje, werd gewonnen door *W. v. d. Sluis* van Appelscha. Eene overgroote menigte woonde dit volksfeest, dat in de beste orde is afgeloopen, bij.

* **Gasselte, 21 Dec.** Heden avond heeft de heer *M. J. Panbakker* uit Groningen, alhier eene voorstelling gegeven in de goochel- en zangkunst en buikspraak, hetwelk zoo zeer ten genoege van het publiek is uitgevallen, dat wij niet nalaten kunnen, hem, waar hij in het vervolg voorstellingen mogt geven ten gunstigste te recommanderen.

* **Dedemsvaart, 21 Dec.** Het ijsvermaak eischt gewoonlijk zijne offers, alhoewel in deze streek de meesten, die door het ijs zijn gezakt, er met een nat pak en den schrik zijn afgekomen. Voor eenige dagen echter had een schaatsenrijder het ongeluk achter over te vallen, dien men voor dood naar huis heeft gedragen. Zoo had Dr. *M.*, die des nachts eenen patiënt wilde bezoeken, mede het ongeluk, door het ijs en tot aan den hals in het water te geraken; hij is echter na veel moeite gelukkig gered. Bij Mastenbroek is in het begin van den vorst een meisje in den bloei harer jaren verdronken.

— Het leggen van een grindweg langs de Dedemsvaart is aangenomen door J. Zwolsman van Kuinre voor f55,500.

Meppel, 21 Dec. Het patronaat of oud diakengezelschap alhier heeft te Steenwijk eenige honderden oude schepels beste aardappels gekocht, om die weder aan de minvermogende volksklasse tegen zeer verminderden prijs te verkoopen, en wel de kop voor slechts 2 cents; de gelden daarvoor zijn door het pratonaat onderling bijeengebragt. Drie malen in de week bestaat er gelegenheid, om daarvan gebruik te kunnen maken, ieder hoofd van het huisgezin erlangt dan voor twee dagen de benoodigde aardappels; een huisgezin b. v. van 6 personen ontvangt voor de 2 dagen 12 kop; hiermede wordt heden een aanvang gemaakt; doch zijn hiervan uitgezonderd degenen, die reeds ondersteuning erlangen, hetzij van de diakonie hetzij van de andere hier bestaande commissie. Het getal personen, dat zich deze goede gelegenheid wenscht ten nutte te maken, bedraagt reeds aanvankelijk 100 a 120 personen, waarnaar men eenigzins de behoefte alhier kan afmeten. *Prov. Ov. Ct.*

RAADSVERGADERINGEN.

Hoogeveen, 22 Dec. In de heden alhier gehoudene Vergadering van den Raad zijn de volgende punten behandeld: 1o. met 10 tegen 2 stemmen is benoemd tot opzigter en grafdelver van de in het Hollandsche Veld aangelegde begraafplaats *Johann Heinrich Emanuël Prigge Sr.* 2o. Zijn behandeld eenige rapporten over verschillende onderwerpen, als o. a. over een voorstel van de plaatselijke schoolcommissie, om verbeteringen aan te brengen in de schoollocalen van de onderwijzers aan de streek *de Huizen*, en het oprigten eener goede Fransche school in deze gemeente te willen bevorderen; waarop besloten is, de beide scholen door te schieten, zoodat de beide hoogste klassen in dezelve van de laagste klassen worden afgescheiden, en om tot het oprigten eener Fransche school geene gemeentelijke subsidiën te verstrekken.

Meppel, 21 Dec In de heden gehoudene Raadsvergadering zijn o. a. de volgende punten behandeld:

De rekening dienstjaar 1852 wordt goedgekeurd.

Twee Resolutien van HH. Ged. Staten, houdende goedkeuring van het Reglement en tarief voor het Marktschuiterveer tusschen Meppel en Zuidwolde en van de verordening op den hoofdelijken omslag, worden beide voor notificatie aangenomen.

Daarna wordt voorlezing gedaan eener Resol. van HH. Ged. Staten, genomen naar aanleiding van een verzoek tot het daarstellen van eene Nachtschuiten-dienst tusschen Assen en Meppel enz. Op voorstel des Voorzitters worden de daartoe betrekkelijke stukken ten fine van onderzoek, consideratien en advies in handen gesteld eener Commissie, bestaande uit de HH. *Slot*, *Geel*, *Keus*, *Hartsuiker en J. de Jonge Jr.*

Aan de orde zijnde de uitlooting van obligatien, wordt daartoe overgegaan en uitgeloot, betrekkelijk de lantarens no. 105, 11, 89 en 109, nieuwe school 20, werkverschaffing 10, werkinrigting 6.

Ten slotte brengt de heer *Geel* rapport uit op verschillende in handen eener Commissie gestelde stukken, betreffende verschillen enz. met de Drentsche Kanaal-Maatschappij. Alle deze stukken zullen ter visie worden gelegd, terwijl door den Voorzitter wordt te kennen gegeven, dat bij eene volgende vergadering zal worden bepaald het tijdstip, waarop die rapporten tot een punt van behandeling bij den Raad zullen worden gemaakt.

REGTSZAKEN.

Provinciaal Geregtshof van Drenthe.

22 *Dec.* De uitspraak in de zaak van *A.* en *K. Steunebrink* is uitgesteld tot aanstaanden Donderdag.

23 *Dec.* Heden morgen is door het Prov, Geregtshof uitspraak gedaan in de zaak tegen *Jacob van Leijen.* Het Hof heeft hem schuldig verklaard aan manslag, en hem veroordeeld tot de straf van het zwaaijen van het zwaard over het hoofd, uit te voeren met al den toestel bij onthoofding gebruikelijk, en tot een confinement in een tuchthuis voor den tijd van zes jaren.

Dienzelfden morgen is behandeld de zaak tegen *Pietertje Jager* van Groningen, veroordeeld door het Hof van Groningen tot 5 jaren tuchthuisstraf wegens onderscheidene dieverijen en wegens bedelarij, doch welk Arrest, voor zoo verre de veroordeeling wegens bedelarij betreft, door den Hoogen Raad was gecasseerd en verwezen naar dit Hof. De Proc. Gen. requireerde, dat het Hof zou uitspreken, dat ook voor de stad Groningen bestond eene inrigting tot wering van bedelarij, en dat de beschuldigde zou worden veroordeeld, om na het uiteinde van hare straf, te worden overgebragt naar een bedelaarsgesticht, zonder verhooging der haar opgelegde straf.

Arrondissements- Regtbank.

21 *Dec. Veroordeeld: J. T. R.* te Meppel, wegens beleediging met woorden van bedienende beambten, tot f30-„ boete;— *J. I. K.*, koopman te Meppel, wegens het toebrengen van slagen, veroordeeld tot 14 dagen gevangenis; wegens hetzelfde feit is *A. H. K.*, landbouwer te Ruinerwold, *vrijgesproken.*

23 *Dec. Vrijgesproken: E. S.*, arbeider te Valthe, van de beschuldiging van het verduisteren van aan hem toevertrouwde gelden. -- *Ontslagen van alle regtsvervolging in appel J. H. v. N.*, landbouwer te Drouwen, wegens twee overtredingen van 't Reglement op de wegen en waterlossingen in Drenthe, met vernietiging van 't vonnis van 't kantongeregt.

Correspondentie.

Wegens plaatsgebrek zijn wij genoodzaakt, de oplossing der charades tot een volgend nummer te verschuiven en daardoor de opneming van eenige berigten en stukken uit te stellen.

ADVERTENTIEN.

Heden beviel voorspoedig van eene DOCHTER A. A. CORNETS DE GROOT, geliefde echtgenoot van

J. KNIPHORST.

SOERABAYA, 10 October 1853.

Den 27 September 1853 beviel op het fort de Kock (Sumatra) voorspoedig van een ZOON, Vrouwe MARIE LOUISE ADÈLE VAN BOSSTRAETEN, geliefde echtgenoote van den kapitein der Infanterie

C. LEEMKUIL SCHUKKING.

Heden overleed, in den ouderdom van ruim 76 jaren, de Heer JAN WARMOLD KIJMMELL.

DALEN, den 18 December 1853.

Eenige kennisgeving.

Heden overleed in den ouderdom van bijna 63 jaren, en na eene hoogstgelukkige echtvereeniging van ruim 32 jaren, mijn geliefde echtgenoot ALBERT BRINKS PAALMAN.

J. SCHLECHT.

HOOGEVEEN 22 Dec. 1853.

Zij, die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan de **NALATENSCHAP** van wijlen den WelEdelGeboren Heer JOHAN FREDERIK KIJMMELL, den 10 December 1853 te Dalen overleden, worden uitgenoodigd, daarvan ten spoedigsten bij franco-brieven of in persoon opgave te doen, ten kantore van Mr. J. A. TEN HOLTHE, advocaat te Dalen.

F. M. H. Cohen,

Tandmeester aan het Instituut voor doofstommen te Groningen,

KUNSTTANDEN en GEBITTENVERVAARDIGER, welke door hunne eenvoudige bewerking aan alle hunne vereischten voldoen, is gelogeerd op Donderdag den 29 dezer, bij den Logementhouder HOFSTE te Assen.

TE HUUR

TEGEN 1° MEI AANSTAANDE,

Eene Behuizinge,

aan de Noorder-Cingel te Assen; waarin met goed succes eene **winkel-affaire** en **tapperij** wordt uitgeoefend, — met des verkiezende de **SCHUUR** tot stalling voor paarden.

Te bevragen bij den eigenaar H. KREMER aldaar.

Twee Weefgetouwen

met alle toebehooren,

TE KOOP bij de Weduwe EVERWIJN in de Kerkstraat te Coevorden.

Op Donderdag den 29 Dec. 1853, des middags te 1 uur, zal J. WEERSING te Loon, ten huize van O. BRUNSING te Assen **Uitbesteden:** het bouwen van een **HUIS** en **SCHUUR** te Peelo. 't BESTEK ligt te Assen, ten huize van Uitbesteding.

Na bekomene regterlijke autorisatie en ten overstaan van een bevoegden ambtenaar, zullen de Erven van Mr. L. O. KIJMMELL en Vrouw, overleden op de Smilde, op nader te bepalen en bekend te maken tijd en plaats PUBLIEK **aan den KOOP brengen: bij gedeelten, de**

BOERENPLAATS,

TE SCHIPBORG,

in gebruik bij JAN ROELOFS TINGE.

PUBLIEKE VERKOOPING

van **twee honderd EIKEN, ESSCHEN** en **WILLIGEN** OP STAMSTAANDE **BOOMEN.**

Te *FOXWOLDE*, gemeente Roden, op de BOERENPLAATS *TIGCHELWERK*, in de

Maand van Januarij.

NB. De dag zal later bekend worden gemaakt.

De Notarissen Mr. H. J. CARSTEN en Mr. J. L. TONCKENS te Hoogeveen, zijn voornemens ten verzoeke hunner PRINCIPALEN in de

Maand Januarij e. k.,

OP NADER TE BEPALEN DAG EN PLAATS

PUBLIEK TE VERKOOPEN:

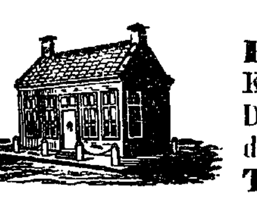

Eene aanzienlijke **HEEREN-BEHUIZING**, bevattende VIJF KAMERS, KEUKEN, ruime KELDER en verdere GEMAKKEN met de daarachter gelegen spatieuse **TUIN**, benevens VIJF aan weerszijden gelegene en annexe **ARBEIDERS-WONINGEN**; alles staande in de kom der Gemeente Hoogeveen, aan het Nieuwe Kanaal.

De Notaris Mr. H. J. CARSTEN te Hoogeveen zal, ten verzoeke van de EIGENAREN der Westerborker en Broekveenen, op

Vrijdag 30 Dec. e.k.,

des voordemiddags precies om 10 uren,

ten huize van JAN WARMELS, kastelein aan de Noordersluis, in de gemeente Hoogeveen, bij

Inzate en Palmslag

PUBLIEK VERKOOPEN:

Ongeveer **twintig bunders besneden en onbesneden VEEN**, gelegen in het Westerborker en Broekveen, nabij Hoogeveen.

De omschrijving der perceelen en de voorwaarden van **verkoop** zullen acht dagen voor den verkoop ten kantore van voornoemden Notaris ter INZAGE worden gelegd, terwijl nadere INFORMATIEN en AANWIJZING der perceelen kunnen worden verkregen bij den Heer J. C. RAHDER te Nieuweroord.

De Weduwe J. MASSELINK en KINDEREN, zijn, voornemens ten overstaan van den Notaris Mr. J. L. TONCKENS te Hoogeveen,

OP WOENSDAG 4 JANUARIJ 1854,

des avonds 7 uur,

ten huize van A. WARMELTS, kastelein te Hoogeveen,

BIJ INZATE

Publiek te Veilen:

1o. **Twee BEHUIZINGEN**, met daarachter gelegen **TUINEN**, naast elkander, staande en gelegen aan de Zuidzijde van de Schutstreek te Hoogeveen; zeer geschikt tot het uitoefenen van allerlei soort van NERINGEN.

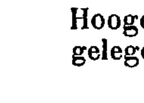

2o. **Twee stukken GROENLAND**, achter voormelde HUIZEN gelegen; alsmede **eenige perceelen BOUWGROND**, gelegen te Hoogeveen, en **eenige perceelen VEEN**, gelegen in de Gemeente Beilen.

J. L. TONCKENS.

BURGERLIJKE STAND.

ASSEN, 16--23 Dec. Geh.. H. Hommes en G. Krabben. Bev.: E. Mulder, geb. van Wijk, van z.; A. Talens, geb. Klancken, van d.; G. Prinsen, geb. Vennink, van z.; J. Nijstad, geb. Hichendlich, van z. -- Overl.: A. de Vries, vr. g., 24 j. en 3 m.

MARKTBERIGTEN.

ASSEN, 22 Dec. Rogge f 10.00, f 9,70, f 9,50. Boekweit f 7,50, f 7.00, 6,75. Boter f 0,80 het N. ℔. Aardappelen f 2,50 a f 2,25. Prijs van het Roggebrood f 0,71 de 6 N. ℔.

COEVORDEN, 19 Dec. Rogge f 9,50. Boekweit f 7,25. Boter p. N. ℔ 65 ct. Zetting f 0,00.

MEPPEL, 22 Dec. Rogge f 10,00 a f 10,25. Boekweit f 7,00, f 7,75. Boter 1½ N. pd. f 1,25 a f 1,40. Boter per ⅛ vat f 17,00 a f 19,0. Zetting f 0,00.

HOOGEVEEN, 20 Dec. Rogge f 10,00. Boekweit f 7,35. Boter het N. pd. f 0,78. Zetting f 0,00.

AMSTERDAM, 21 Dec. ROGGE. Heden alleen verkocht: 115 ℔ Burgas f 298. Overige Granen zonder handel. -- KOOLZAAD onveranderd; op 9 v. Olie in Dec. £ 71; April £ 73; Oct. £ 68. -- LIJNZAAD zonder handel. -- RAAPOLIE prijshoudend; op 6w. f 40,75; Vlieg. f 39,50; dito in de stad f 40,50; 1o. Mei f 40⅛, ⅜; Sept. f 38.25; Oct. f 38,25, 50; Nov. f 38,50; Dec, f 38,50, 75. -- LIJNOLIE dadelijk flaauw; op levering onveranderd: op 6w f 30; Vlieg. f 29, 50; 1o. Maart f 29,50; April f 29,75; Mei f 30, ⅛. -- HENNEPOLIE op 6w. f 38,25; Vliegend f 37. -- RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 84 a 86. -- LIJNKOEKEN per 104 stuks f 11 a 14.

222ste STAATS-LOTERIJ. EERSTE KLASSE.

2de Lijst. No. 5390 f 1250. No. 4607 en 14272 ieder f 1000. Nos. 10314, 11551, 16386 en 19955 ieder f 400. Nos. 97 en 5907 ieder f 200. — 3de Lijst. Nos. 3875, 9847 en 14970 ieder f 1000. Nos. 3098, 3845. 11711 en 12611 ieder f 400. Nos. 1090, 7819, 17366, 19176 en 19329 ieder f 200. — 4de Lijst. No. 4885 f 1250. No. 18047 f 200.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 22 Dec. 1853.

			GEBLEVEN.				GEBLEVEN.
Nederl. W. S.	$2\frac{1}{2}$	pct.	$61\frac{7}{8}$	*Polen*, Oblig.	4	pct.	$82\frac{1}{4}$
„ „	3	„	$74\frac{1}{8}$	*Spanje*. Oblig.	1	„	$21\frac{5}{8}$
„ „	4	„	$93\frac{3}{8}$	Obligatiën	3	„	
Amort. Synd.	$3\frac{1}{2}$	„	$92\frac{5}{8}$	Binnenl.	3	„	$41\frac{7}{16}$
Handelm.	$4\frac{1}{2}$	„	$125\frac{3}{4}$	Amortisable			$4\frac{3}{4}$
O. I. Leening	4	„		Bewijz. Coup.			$5\frac{1}{8}$
Aand. Holl. Spoorw.				*Oostenrijk*,			
Aand. Rijn Sp.	$4\frac{1}{2}$	„		Oblig. Goll	5	„	
Haarl. Meer	5	„		„ „	4	„	67[illegible]
Rusl. Ob. Hope	5	„	$105\frac{1}{4}$	„ Metal.	5	„	76[illegible]
Dito 1828/29	5	„	$103\frac{3}{4}$	„ „ N.	5	„	9[illegible]
Cert. 1831/33	5	„	$95\frac{3}{4}$	„ „	$2\frac{1}{2}$	„	[illegible]
Dito 1840	4	„	$89\frac{1}{4}$	*Belgie*, Cert.	$2\frac{1}{2}$	„	
Dito Stieglitz	4	„	88	Rothschild	$2\frac{1}{2}$	„	$50\frac{9}{16}$
Ins. in Assign.	6	„	$69\frac{5}{8}$	*Portug.*, Lond.	5		
Cert. van dito	6	„	$69\frac{7}{8}$	„	4		
				Amerika Bank-Act.			$4\frac{3}{16}$

BIJ M. T. Sz. GRATAMA, te ASSEN.

TWEEDE KAMER DER STATEN GEN.

Zitting van 19 *December.*

Voortzetting der beraadslagingen over het voorstel der negen leden. — De heer *Groen* stelt op den voorgrond, dat er geen enkel lid der Kamer is, dat niet gelooft dat het voorstel zal verworpen worden; het getal stemmen is bijna berekenbaar. Van waar dan die belangstelling in hetzelve? zijns inziens, omdat het deze vraag geldt: zal het door de verwerping van het voorstel gelukken de voorstellers tegenover de meerderheid in de Kamer en tegenover het Ministerie te doen voorkomen als vrienden bij uitnemendheid van het Nederlandsche Volk? Hij beschouwt daarna het voorstel: 1o. als middel ter voorziening in den tegenwoordigen nood; 2o. als fragment van een finantieel systéma; 3o. als een middel van oppositie, en 4o. als kiem van bederf der constitutionele souvereiniteit. En gaat vervolgens over om aan te stippen wat hij verlangt. Wij hebben, zegt hij, „een zwijgend Ministerie;" hij maakt daaruit op, dat het naar raad verlangt en hij zal dus zijn 1/68 deel van dien raad geven: 1o. in betrekking tot de politieke omstandigheden. Hier is noodig zorg voor de defensie des Lands; hier is noodig, dat wij ons op onze eigene krachten vertrouwen; dat wij op geene bondgenooten rekenen; maar hiertoe is dan ook noodig geene finantiëele desorganisatie. Dit alles sluit echter niet in dat er niets moet gedaan worden. 2o. hij ziet ook niet op, om iets te doen voor de koloniale finantien. 3. hij wacht niet met geduld, maar met ongeduld, en acht zich niet te vreden met de verklaring der Regering, dat „zoodra mogelijk" tot maatregelen zal worden overgegaan; hij verwacht geene bepaalde toezeggingen, maar daden. 4o. zijn raad is om tot practische uitkomsten over te gaan, en wel: *a.* dat men vooral lette op de hoogste belangen des volks, op bevordering van godsdienst en goede zeden; *b.* dat men zorge voor al de belangen des Volks, dat men daarom volharde in zuinig beheer, maar daarom die zorge niet te doen ontaarden in karigheid, en *c.* dat het Ministerie in hetgeen het voor de finantien doet en voor minvermogenden doet, stelselmatig te werk ga; niet zoo, dat het zich concessien laat afdwingen. Besteedt, zegt spreker, de amortisatie tot vermindering van opcenten, maar laat de grondslagen van het belastingstelsel onaangeroerd. Men moet het oog vestigen op den bekommerenswaardigen toestand der mindere klasse, zoo is verlangd, hij zal eindigen met twee spreuken. Er is gezegd „het vraagstuk der voeding van het volk is aan de orde van den dag." Hij zegt, „het vraagstuk van de opvoeding des volks is aan de orde van den dag, en daaronder is de voeding begrepen." Ten andere zegt hij: „zoekt eerst het koningrijk Gods en zijne geregtigheid, en alle deze dingen zullen u toegeworpen worden." — De heer *Donker* refereert zich aan het voorloopig verslag wat betreft het ontijdige, ondoeltreffende en dus geheel verwerpelijke van het voorstel, dat hij hoopt dat nog door de voorstellers zal worden ingetrokken. — De heer *Gevers* gelooft niet dat het voorstel aan het doel zal beantwoorden en wederlegt nog enkele punten der memorie van beantwoording. — De heer *Dirks* bestrijdt het voorstel vooral uit een finantieel oogpunt.

EERSTE KAMER.

Zitting van 20 *December.*

In deze zitting zijn achtereenvolgens, na discussie, aangenomen: 1o, het ontwerp tot bekrachtiging der overeenkomst met de Handel-Maatschappij, met 30 tegen 2 stemmen, die van de heeren *van Swinderen* en *Borski*; 2o, de ontwerpen tot bekrachtiging van provinciale belastingen, met algemeene stemmen, en 3o. het ontwerp tot goedkeuring eener dading tusschen het bestuur der domeinen en de gemeente Rucphen, mede met algemeene stemmen.

REDEVOERING van den heer Mr. **P. van der Veen,** *gehouden in de Vergadering van de TWEEDE KAMER DER STATEN GENERAAL bij gelegenheid van de beraadslagingen over het voorstel van de negen leden tot afschaffing van het tonnengeld en den accijns op het geslagt.*

Om meer dan eene reden, is het met zeer groot leedwezen, dat ik mij verpligt vind het voorstel onzer hooggeachte medeleden, 't welk ik uitdrukkelijk verklaar enkel met het oog op de zaak zelve te beschouwen, niet te ondersteunen.

Gij weet het, Mijne Heeren, dat, uit overtuiging der noodzakelijkheid, eene grondige verbetering van ons belastingstelsel en bepaaldelijk afschaffing van accijnsen altijd mijn streven is geweest.

Hoe aanlokkelijk mij derhalve het voorstel van onze geachte medeleden voorkwam, zal ik wel niet behoeven te zeggen. En toch mag ik aan hetzelve mijne stem niet geven.

Want, Mijne Heeren, ik kan niet afwijken van het beginsel, om niets af te breken zonder weder op te bouwen; althans wanneer men een gebouw noodig heeft en in geen lusthof wonen kan.

Ik erken met dankbaarheid, ook jegens de bekwame staatsmannen, wier beleid daaraan zoo veel heeft toegebragt, den sedert weinige jaren bijna ongeloooflijk verbeterden toestand onzer finantien.

Ik wil gelooven, dat *bij voortduring* van even gunstige omstandigheden, de gewone middelen, misschien ook zonder bijdrage uit de overzeesche bezittingen, zullen kunnen voorzien in de gewone uitgaven.

Maar.... wie waarborgt ons, ook slechts voor één jaar langer, dien gunstigen toestand.

Wie durft ontkennen, dat, bij de gewone wisselvalligheid van wereldsche zaken, thans de buitengewone verhouding tusschen magtige Staten, gepaard met daardoor opgewekte hoop op bereiking van vroeger verijdelde bedoelingen, meer dan immer, de duurzaamheid van vrede en rust bedreigen!

Ik althans vind het heden niet helder en kalm genoeg om voor morgen onbezorgd te zijn.

Bij zoo groote onzekerheid, mede te werken om de begrooting van het cijfer der gewone inkomsten duurzaam te verlagen, om een middel uit de rij onzer gewone inkomsten weg te nemen, zonder die plaats aan te vullen, daar vind ik geen vrijheid toe.

Ik weet het, aanzienlijke sommen blijven ons nog over, des noods, voor onvoorziene rampen. Maar gedeeltelijk is toch aan die kapitalen reeds eene nuttige en noodige bestemming toegewezen, terwijl de groote rentelast *gebiedend* schulddelging vordert en eene treurige ondervinding heeft geleerd, hoe de grootste kapitalen door krijgsbeweging worden verslonden.

Daar ongeveer de helft van de begrooting onzer buitengewone uitgaven renten zijn, moet alle bezuiniging dus van de andere helft geschieden. Die bezuiniging nu, we hebben het gehoord, heeft bijna hare grenzen bereikt, ja, men zoude thans wel zeggen, geheel bereikt.

Bij vermindering van inkomsten, staat het derhalve niet in onze magt, om, door vermindering van uitgaven, het evenwigt te herstellen.

Bij tegenspoed zouden wij alzoo weder terugkeeren tot de tekorten, aan wier gevolgen wij ter naauwernood zijn ontkomen. Dan zou of het cijfer van eenige nu bestaande belasting, ik weet niet welke, nog hooger moeten worden opgevoerd, of *in der haast* moeten worden gegrepen naar het meest gereede middel.

Ik wensch eenen toestand van ons finantiewezen te behouden, die, al wordt die ook minder rijk, echter waarborg is dat men niet tot de evengenoemde, in mijn oog gevaarlijke, maatregelen zijne toevlugt zal behoeven te nemen.

Maar toch ook ik verlang eene noodzakelijke verbetering.

Zoo lang men echter de vraag: of het niet mogelijk is, *met behoud van het cijfer der begrooting van de middelen en van het uitzigt op schulddelging, door* VERPLAATSING *van belasting* de bestaande onevenredigheid weg te nemen en volkomen handelsvrijheid (in den ruimsten zin) te verzekeren? zoo lang men deze vraag niet toestemmend kan beantwoorden, kan ik niet toetreden tot onvoorwaardelijke afschaffing.

Vraagt men naar de mogelijkheid dier verplaatsing, ik vind ze in eene income-tax.

Ik ontken geenszins de vele bezwaren welke aan de uitvoering dier belasting verbonden zijn. Maar uitvoerbaar is ze. Ik wijs niet slechts op enkele landelijke en stedelijke gemeenten in ons land, ik wijs op Engeland. Daar bestonden, en bestaan nog, al de belemmeringen, van welken aard ook, tegen de uitvoering van zoodanige rijksbelasting, zeker in veel grootere mate dan bij ons; en evenwel ze is daar ingevoerd *en wordt bestendigd.*

Maar men was daar consequent. Men wilde handelsvrijheid en die was zonder equivalent niet te verkrijgen. Men wilde geen belasting der eerste levensbehoeften, ook al mede omdat deze op verschillende wijze de nijverheid en den handel drukt. Men greep derhalve een icome-tax aan, als het eenige middel, *en onderwierp zich aan deszelfs bezwaren.*

Nu weet ik wel dat er beweerd wordt, dat het voorstel onzer geachte medeleden middelijk kan voeren tot deze door mij gewenschte belasting,

Maar.... juist om de groote moeijelijkheden aan eene income-tax verbonden, acht ik het volstrekt noodig, zal ze eenmaal duurzaam tot stand komen, dat ze niet, ik zou haast zeggen bij overrompeling, maar na rijp beraad, uit overtuiging van de noodzakelijkheid om daardoor tot een zeer gewenscht doel te geraken, uit vrije beweging worde aangenomen.

Ik vertrouw, dat, hetgeen inderdaad goed en noodig is, zich evenzeer hier als elders zijnen weg zal banen. *Verplaatsing van belasting is een bij ons uitvoerbaar middel om tot afschaffing van belastingen, die den welstand der lagere klassen en de volkomen vrijheid van handel belemmeren, te geraken.*

Ik mag dus, zoolang deze overtuiging bij mij gevestigd blijft, geen voorstel tot onvoorwaardelijke afschaffing eener belasting ondersteunen.

Ware de maatregel, om in tijdelijken nood te voorzien, van tijdelijken aard geweest, ik zou bij de beschikbare baten, dezelve hebben kunnen goedkeuren, als ze ook overigens doelmatig was.

Onze geachte medeleden hebben met dit voorstel voornamelijk het doel, om ook dierlijk voedsel te verschaffen aan onze mingegoede medeburgers. Velen, ik wil het aannemen, velen dergenen die nu niet of zelden vleesch gebruiken, zullen, door den verminderden prijs in staat zijn, zich hetzelve nu en dan te verschaffen. En dat zulks wenschelijk is, wie zal het ontkennen? Ik ben wel overtuigd dat gezond en krachtig voedsel onontbeerlijk is voor ieder, maar bovenal voor hem die sterk en gehard moet zijn om veel en zwaren arbeid, met lust te kunnen verrigten.

Maar, Mijne Heeren, wanneer ik het oog sla op onze lagere klassen, dan vind ik zoo ontzaggelijk velen, die voor zich en hun gezin geen *brood* genoeg kunnen koopen, en dan rijst b.j mij de gedachte, wat zal dezen de lagere prijs van het vleesch baten.

Dan vraag ik: wat is meer noo lig, dat men degene die brood, aardappelen en wat dies meer zij, hebben, ook vleesch tracht te verschaffen; of degenen die niet toereikend *brood* kunnen koopen, hieraan tracht te helpen?

De keus schijnt mij niet moeijelijk toe. Waar men beiden niet helpen kan, moet men *eerst* helpen, *waar de nood het meest dringt, het getal hulpbehoevenden het grootst is.*

Deze, Mijne Heeren, ze zullen geholpen moeten worden. De krachten der weldadigheid, hoe uitnemend ook in Nederland beoefend, zullen welligt te kort schieten, en toch hun zal hulp moeten worden toegebragt.

Ik wil op dit oogenblik hier geen tafereel schetsen van den toestand waarin zeer vele arbeiders zich bevinden, vooral wanneer de vorst langdurend en streng blijft. De woorden, hier gesproken, klinken verre, is meermalen gewaarschuwd. Daarom zal ik thans zwijgen. Maar ik hoop dat niemand zich hieromtrent illusien schept, die door eene droevige werkelijkheid zouden kunnen worden vernietigd; misschien wanneer het te laat was om door wettelijke maatregelen onheilen te voorkomen.

Ware dus, als tijdelijke maatregel van hulp, door onze geachte medeleden voorgesteld, *schorsing van den accijns op het gemaal,* ik zou hetzelve hebben toegejuicht; en zal ik openhartig zijn, dan moet ik verklaren, dat ook ik zoodanig voorstel van de Regering had verwacht.

De Regering heeft wel betuigd genegen te zijn om *zoodra mogelijk* tot vermindering der lasten die op de eerste levensbehoeften drukken over te gaan en de heer Minister van Finantien heeft gezegd, dat het slechts eene quaestie van tijd was.

Maar naar mijne overtuiging lijdt de nood geen uitstel van hulp, de tijd dringt. Ik spreek nu ook maar van eenen tijdelijken maatregel, en welken de tegenwoordige toestand onzer financien wel gedoogt.

Zegt niet, Mijne Heeren, dat de belasting op het brood onbeduidend gering is. Ik herhaal hetgeen ik vroeger eens zeide: de arbeider rekent bij centen, ieder cent belasting minder, ieder daardoor gewonnen pond brood meer, rekt het leven tot betere dagen.

Wanneer ik de wegslepende taal konde spreken en de overredingskracht bezat van velen uwer, Mijne Heeren, ik zou niet geaarzeld hebben een daartoe strekkend voorstel te doen.

Het valt mij hard, het voorstel van onze geachte medeleden te moeten verwerpen en hetgeen ik noodig en geoorloofd acht niet voor te stellen.

Maar.... ik durf dien last niet op mijne schouderen alleen nemen; mogten eenigen uwer mij willen bijstaan dan ben ik er toe bereid.

REDEVOERING van den heer Mr. **L. Graaf van Heiden Reinestein,** *in de Vergadering van de TWEEDE KAMER DER STATEN GENERAAL bij gelegenheid van de beraadslagingen over de Middelen voor* 1854

Mijnheer de Voorzitter, ik heb voor een oogenblik het woord gevraagd om vooreerst rekenschap te geven van de stem, die ik over deze wet zal uitbrengen, en om ten andere aan den heer Minister eenige bedenkingen te onderwerpen, die ik hoop, dat zijne aandacht niet zullen ontgaan.

Vooreerst, rekenschap van mijne stem. Ik ben nog geenszins teruggekomen van het denkbeeld, vroeger meermalen door mij voorgestaan, dat ons geheele belastingstelsel noodwendig wijziging behoeft en dat vooral de verhouding in den druk der belastingen tusschen de meer gegoeden en den mingegoeden niet is degene, die zij behoort te zijn. Ik ben van die overtuiging, zeg ik, niet teruggekomen. Evenwel zal die overtuiging mij geen aanleiding geven tot verwerping dezer wet. Ik zal die wet aannemen om verschillende redenen. Ten eerste, omdat de uitgaven voor de dienst van 1854 reeds zijn vastgesteld, zoodat nu ook moeten worden aangewezen de middelen tot dekking dier uitgaven. Daarenboven ben ik het geheel eens met hetgeen reeds meermalen door mij van deze plaats en nu nog door den geachten spreker uit Friesland (den heer Dirks) is gezegd, dat thans eene verwerping dezer wet nimmer doel zou bereiken, omdat dan toch evenzeer belastingen op den duur zouden moeten geheven worden; vermits, hoe men het ook beschouwe, de wetten krachtens welke de belastingen worden geheven, bestaan blijven en kracht behouden, zoolang zij niet worden vervangen. De wet op de middelen regelt alleen de *bestemming* van de opbrengst en de verwerping van de wet op de middelen zoude ons tot niets anders leiden dan dat het geld ongebruikt in 's Rijks schatkist bleef liggen en inmiddels de *toegestane* uitgaven ongedekt bleven. Ik heb ook nog bepaaldelijk deze reden. Zoo de tegenwoordige Regering onwil betoonde, zoo zij niet de overtuiging deelde, dat onze belastingen herziening behoeven, dan zou men haar tot andere gedachten moeten brengen. Maar de Regering heeft die overtuiging en dit blijkt bepaaldelijk uit hetgeen door den Minister van Financien bij het aanbieden der begrootingswetten is gezegd. Intusschen is het haar onmogelijk geweest, aan die overtuiging gevolg te geven. Wanneer wij het korte tijdsbestek nagaan, dat verloopen is intusschen de gewigtige beraadslagingen die in de buitengewone zitting dezer Kamer hebben plaats gehad en het tijdstip waarop de begrooting moest worden ingediend, dan zien wij, dat het der Regering volkomen onmogelijk is geweest, eene quaestie te trancheren, die uit den aard der zaak aan zoovele moeijelijkheden onderworpen is. Want, Mijne Heeren, zoo ik in het begin mijner rede zeide, dat mijne overtuiging omtrent de noodzakelijkheid eener wijziging van ons belastingstelsel niet veranderd is, dan moet ik er toch bijvoegen, dat ik, hoe langer ik de eer heb lid dezer Vergadering te zijn, al meer en meer de menigvuldige bezwaren heb leeren inzien, aan die herziening verbonden, vooral wanneer ik zie, hoe sterk de een aandringt op afschaffing van deze, de ander op afschaffing van gene belasting, en men bij slot van rekening niet weet, waar men de waarheid moet zoeken, en aan welke afschaffing de prioriteit moet worden toegekend.

Dit belet niet, dat men het werk der herziening niet moet achterwege laten. Maar het is eene moeijelijkheid, die niet te ontkennen valt en d in het oog van het Gouvernement verschoonbaar is, vooral wanneer wij terugzien op hetgeen te dien opzigte bij het vorig Bestuur heeft plaats gehad. Ook bij het vorig Bewind

heeft men daarop aangedrongen; maar het heeft aan die herziening geen gevolg gegeven. Ik wil niets ten laste van dat Bewind zeggen; maar ik heb er alleen van gesproken, om aan te toonen, dat men onregtvaardig zou handelen, wanneer men aan dit Bestuur, dat zoo kort aan het roer van den Staat is, ten laste legt, dat het heeft verzuimd hetgeen door het vorig Bestuur, om redenen die ik gaarne eerbiedig maar die dan toch moeten bestaan hebben, gedurende drie jaren is achterwege gelaten.

Ik kan niet nalaten er bij te voegen, dat ik niet overtuigd ben, dat de druk der belasting zoo zwaar is, als ik dien door onderscheidene leden in de Kamer heb hooren afschilderen. Wanneer men nagaat, Mijne Heeren, dat in vele naburige rijken geene accijnsen bestaan, wanneer wij zien hoeverre men daar is verwijderd van de welvaart, waarin wij ons, Gode zij dank! mogen verheugen, dan geloof ik toch, dat dit aanleiding geeft, niet om te zeggen: dit komt, *omdat* daar geene accijnsen zijn, maar om te zeggen, dat de accijnsen niet dien nadeeligen invloed hebben, dien sommige geachte sprekers daaraan hebben toegeschreven. En nu vergete men ook niet, dat de accijnsen opgebragt worden niet door de mingegoeden alleen, maar ook, voor een *voornaam* gedeelte, door de meergegoeden.

De belasting b.v. van het gemaal op de tarwe, wordt met eenige kleine uitzonderingen schier uitsluitend door de rijken opgebragt. Zoo ook wordt de tegenwoordige belasting op het geslagt, waarover wij later zullen kunnen spreken, meer bepaaldelijk door de rijken opgebragt. Er zijn meer belastingen, die grootendeels door de rijken worden opgebragt en waaraan de mingegoede schier niet denken kan.

Ik ben het wat afschaffing van belastingen betreft, ook hier weder geheel eens met mijnen geachten ambtgenoot en vriend Dirks, dat die afschaffing kan plaats hebben zonder *equivalent* in dezelfde evenredigheid als de jaarlijksche rentelast door amortisatie vermindert, waarbij men dan natuurlijk met de meest drukkende op de eerste levensbehoeften behoort aan te vangen; zoolang echter de rentelast niet vermindert, ben ik volstrekt tegen iedere afschaffing van belasting zonder *equivalent*, doch daarentegen evenzeer overtuigd dat in ons belastingstelsel drukkende belastingen zijn die noodzakelijk behooren en ook door andere min drukkende belastingen kunnen worden vervangen. Ik zal nu geen belasting op den tabak of soortgelijke artikelen noemen: die zaak is meermalen besproken en ik zal daarover mitsdien zwijgen.

In de tweede plaats zeide ik, dat ik op eenige punten de aandacht van den Minister van Financien wenschte te vestigen. Over het eerste onderwerp bepaalt zich zulks tot slechts weinige woorden. Het is door mijn geachten ambtgenoot uit Groningen (den heer Blaupot ten Cate) breedvoerig ontwikkeld. Hij heeft beter dan ik het zou kunnen doen, behandelt het punt van de sluikerij aan de oostelijke grenzen van het Rijk. Die spreker heeft die zaak vooral uit het oogpunt van onzedelijkheid beschouwd. Ik zal er niets bijvoegen. Maar dit zeg ik, dat, vooral wanneer men de statistiek van de regtspleging in de oostelijke provincien nagaat, men zal zien, dat werkelijk $^3/_4$ van de veroordeelde personen juist de zoodanige zijn, die met sluikerij den eersten stap op hunne misdadige loopbaan hebben gezet. Vooreerst ontbreken hun opvoeding en onderwijs. Dan gaan zij van de eene overtreding op de andere over, en zoo vallen zij in de handen van den regter. Al die misdaden had men kunnen voorkomen, wanneer men in dat sluiken voorzien had.

Het tweede punt betreft de belasting op de brandstoffen, meer bepaald op den turf. Het is mijn doel niet om juist op dit oogenblik aan te dringen op eene afschaffing van die belasting. Daartoe zal welligt later gelegenheid zijn. Maar ik wil aan de aandacht van den Minister van Financien onderwerpen hetgeen ik vroeger de eer had aan den afgetreden Minister van Financien te zeggen, die mij ernstig had toegezegd, dat hij het in overweging zou nemen. Hieraan heeft hij echter door tusschenkomende omstandigheden geen gevolg kunnen geven. Ik moet er dan, zeg ik, bij den tegenwoordigen Minister ernstig op aandringen, dat de belastingwetten op den turf mogen worden herzien. De Minister verlieze niet uit het oog de ongehoorde fraude, die op dit oogenblik plaats heeft, waarvan zeker de meeste leden dezer Kamer zich geen denkbeeld kunnen vormen. Ik kan de verzekering geven — en dit zal blijken bij het controleren van de opbrengsten aan de kantoren — dat hierin juist het omgekeerde plaats heeft van hetgeen behoorde plaats te hebben, dat namelijk voor meer dan $^4/_5$ afschrijving ter zake van vrijdom plaats heeft, voor $^1/_5$ daarentegen belasting betaald wordt, hetgeen juist omgekeerd moest plaats hebben. Ik geloof, dat ik in het opgeven van deze evenredigheid niet te ver ga. [illegible] mij kantoren bekend — en ik zou ze kunnen aanwijzen — waar de verhouding nog hooger is. Ik geloof dit reeds bij eene vorige gelegenheid te hebben aangetoond. Ik geloof, dat men hieraan zou kunnen te gemoet komen. Wanneer de belasting op den turf op de helft gereduceerd werd, met afschaffing van allen vrijdom, dan zou, naar mijn inzien, de opbrengst meer zijn en dan zouden alle mogelijke misbruiken *per se* geweerd worden. Wanneer er geene afschrijvingen meer plaats hebben, dan kan het niet meer gebeuren dat 3 à 4 maal wordt afgeschreven. Dit is eene winst, welke hij, die de afschrijvingen doen laat, met een of twee anderen in den zak steekt. Ik geloof, dat, wanneer de Minister de zaak in ernstige overweging zou willen nemen, er dan middelen zouden zijn om daaraan te gemoet te komen. En dit is een denkbeeld, waarvan niet de eer aan mij alleen toekomt, maar dat gedeeld wordt door zeer veel verveeners, die een zeer diep en juist inzigt in de zaak hebben. Ik wil wel gelooven, dat onder die verveeners eenigen zullen zijn die in die fraude wel eens deelen en uit dien hoofde tegen afschaffing van vrijdom zouden zijn, maar ik spreek hier alleen van eerlijke verveeners, die de zaak uit het oogpunt van algemeen belang beoordeelen.

Ten opzigte van de vernielingen van den turf, zullen er noodwendig bepalingen moeten zijn. Want ik geloof niet, dat het noodig is u te doen opmerken hoe betreurenswaardig het is, wanneer men in de tegenwoordige oogenblikken, in de oogenblikken van gebrek en schaarschte, ziet, dat turf wordt vernietigd, waaraan zich zoo menig ongelukkige en behoeftig huisge- [illegible] nu aan de bitterste koude is blootgesteld. Wat men ook zeggen moge, Mijne Heeren, bij den arme is eerder gebrek aan verwarming dan aan voedsel, en geen gebrek is knellender ook in de gevolgen voor den armen daglooner. Ik heb het bij treurige ondervinding meermalen in mijn leven waargenomen; even ongelukkig als het is wanneer men aan een daglooner die vroeger, toen de belasting op den turf niet werd geheven, van de grondeigenaren den bovengrond, wanneer er sloten werden gegraven, ontving tot brand, dat nu moet weigeren, omdat hij, wanneer die tot eene zekere dikte wordt gegraven, aan de belasting onderworpen is, en dat het onmogelijk is zóó te graven, dat men die dikte verkrijgt, die voor het branden, althans voor het droogen geschikt is zonder in de termen der belasting te vallen.

Het derde en laatste punt betreft de formaliteiten bij het ten uitvoer leggen van accijnswetten meer bepaaldelijk van de wet op het gemaal. Ik weet zeer goed dat die uitvoering onmogelijk is zonder formaliteiten, maar ik weet evenzeer dat de toepassing van de wetten verschillend plaats heeft, en dat de ondervinding leert, dat dezelfde wet in de toepassing voor den een tamelijk dragelijk en voor den andere ten eenenmale ondragelijk valt. Ik ken gevallen die ik natuurlijk hier niet zal noemen, waarin de ambtenaren van het Rijk zich aan vexatien hebben schuldig gemaakt, en ik geloof dat de Minister zou bevinden dat dit de waarheid is, wanneer hij daarnaar een onderzoek bij sommige directeurs zou gelieven in te stellen. Het gold hier niet vexatien in de regte beteekenis van het woord, maar het capteren op dergelijke nietigheden, dat het waarlijk bespottelijk was, zoodat de directeur de calange heeft moeten vernietigen, toen hij met de zaak bekend werd gemaakt, [illegible] door den bekeurde der kosten van zegel en registratie. De gecalangeerden hadden hier dus onnoodig de onaangenaamheid gehad van veel te moeten loopen en aan eene bekeuring te zijn onderworpen geweest, en daarenboven nog geheel onnoodige kosten.

Dat is een punt dat reeds op zich zelf zeer onaangenaam is, maar dat het den sub-ontvangers ook zeer moeijelijk maakt, daar zij den ingezetenen veel last en moeite moeten aandoen, die anders konden voorkomen worden, want ze moeten nu de geleibilletten zoo voorzigtig en punctueel inrigten, ten einde captie en kleingeestige aanmerkingen aan de zijde der ambtenaren te ontkomen. De ambtenaren doen dat om een bewijs van ijver te geven, maar het komt mij voor dat de Regering hun dat wel kon kwijtschelden. Het zou zijn in het belang van de Regering en van de contribuabelen, en aan dezen eene niet geringe tevredenheid berokkenen.

Ten opzigte der Staatsloterij moet ik mij alleen voegen bij die leden, welke hare onzedelijkheid hebben aangetoond, en hun wensch tot afschaffing daarvan hebben toegejuicht. Ik vind het een ellendig argument, dat men die loterij moet behouden, omdat de ingezetenen anders zouden deelnemen in clandestine loterijen. Ik deel het gevoelen van het geachte lid uit Amsterdam, dat het verkeerd is te zeggen, dat men de ingezetenen, omdat zij elders geen kwaad zouden bedrijven, het maar liever bij ons moet laten doen. Dat kan niet opgaan. Ik kan niet beoordeelen in hoeverre de loterij voor verbetering vatbaar is, en of niet misschien het behoud van eene verbeterde loterij verkies- [illegible], waarvan de onzedelijkheid ook op zeer duidelijke wijze in deze Vergadering is aangetoond.

Bij M. T. [illegible] GRATAMA, te Assen.